Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

Қишлоқ ҲАҚИҚАТИ

1990 йил 22 апрель
ЯКШАНБА
№ 93 (4.887).

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг газетаси

1974 йил 1 январдан буён нашр этилади ◆ Душанбадан ташқари ҳар куни чиқади ◆ Баҳоси 3 тийин.

ТИЗЗАГА УРСА ЎТЛАР, ҚЎЙ-ҚЎЗИ ТЎЙИБ ЎТЛАР

Баҳор ҳавоси чўпон кўнглига қараяпти. Кечалари ёмғир замин бағрига сингиб, субҳидамда чиққан қуёш борлиқни яшнатмоқда. Бундай дамларда чорвадорнинг димоғи чоғ бўлади.

Рўзномамиз идорасига пешма-пеш келаётган хушхабарлар оқими яйловларни тўлдираётган эгиз-эгиз қўзиларга қиёс қилгудек...

ҚАШҚАДАРЁ

Баҳористон районидаги «Ўзбекистон» давлат наслчилик заводи яйловлари шу кунларда ўзгача файзу тароват кашф этган. Кўм-кўк ўт-ўланлар билан қопланган фусункор яйловларда қўй-қўзилар яйраб юрибди.

— Тўл мавсумида 21 минг бош совлиқ насл беради, — дейди завод директори Ашур Хўжамов. — Бу борада Қорли Жўраев мудирлик қилаётган 2-ферма чўпонлари намуна кўрсатишмоқда. Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган чорвадор Соҳиб Авазов бошлиқ отар қўйчивонлари ҳар юз бош совлиқдан 105 тадан дуркун қўзи олдилар.

Хўжаликда қувончли ютуқларга эришаётган чўпонлар кун сайин кўпаймоқда. Нури Чориев, Худойқул Чориев, Эгам Ҳайитов, Йўлдош Жўраев каби яйлов баҳодирлари мавсум байроқдорлари сафида тилга олинаяптилар.

Ж. ЮСУПОВ.

* * *

Деҳқонобод районидаги «Ленинизм» совхози чўпони Оқмирза Рустамов 40 йилдан буён ота касбини эъзозлаб келади. Шу йил 8 апрель куни бу кекса чорвадор хонадони чинакамига тўйхонага айланиб кетди. Совхоз раҳбарлари, чорвачилик мутахассислари, Оқмирза бобонинг ҳамкасблари уни қарилик пенсиясига кузатиб қўйдилар. 13 фарзанд, кўплаб невара-чеваралар тарбиялаб етиштираётган бу инсон ҳаётини чўпонликка бахш этди. Фидойи чорвадор жорий йилда 432 бош совлиқнинг ҳар юзидан 101 тадан қўзи олди.

Райондаги «СССР 50 йиллиги» совхози чўпонлари ўртасидаги мусобақада Жўра Муродов пешқадамлар сафидан жой олди. Бу чўпон оиласида ҳамма чорвадор. Унинг чўлиғи Алимқул Муродов заҳматли касб сирларини тўла ўрганиб олган. Отарда 420 бош совлиқ соғлом насл берди. Қўзичоқларнинг кўпи боқишга ажратилди. Демак, кўп ўтмай яна бир отар яратилади.

У. КЎЧАРОВ,
М. ШЕРМАТОВ.

* * *

Нишон районидаги «Нишон» давлат наслчилик заводи қўйчивонлари мавсумни муваффақиятли якунлашаяпти. Таниқли чўпон Чўян Дўланов қарамоғида 730 бош совлиқ бор. У олинган қўзининг 90 фоизини ўстиришга қолдириш режасини белгилаганди. Бунга эришиш учун Чўян ака пухта тараддуд кўрди, қўй-қўзиларни қишловдан соғ ва беталофат олиб чиқди. Хўжаликда Ч. Дўлановга тенглашиб ишлашга ҳаракат қилаётган ферма ходимлари кўп. Улар қаторида Холмон Султонов, Гелди Арабов, Ўрол Кўчиев, Қилич Панжиев ва бошқаларни тилга олиш мумкин.

Б. ЭРҚОРОВ.

САМАРҚАНД

Меҳнат Қизил Байроқ орденли «Нурота» давлат наслчилик заводи республикамизда бақувват хўжаликлар қаторида туради. Бир неча йиллардан буён Бутуниттифоқ ва республика социалистик мусобақаси байроқдори бўлиб келаётган мазкур хўжаликда бу йил ҳам тўл мавсуми қувончли якунланаётир. Совхозда 41 мингдан зиёд совлиқ насл берди. Ҳар юз бош қўйдан 104 тадан қўзи олинди. Давлатга 18 минг донадан зиёд қоракўл тери топширилди. Мавсумда Хушвақт Омонов, Серикбой Мизамов, Суюн Эгамов, Улуғбек Файзуллаев, Султон Аденов, Омон Тўхтаев бошлиқ отарлар алоҳида намуна кўрсатишди.

С. АБДУЛЛАЕВ.

* * *

Пайариқ районидаги Киров номли совхоз яйловларида ҳам баҳор ўз жамолини кўз-кўз қилмоқда. Кўклам ёмғирини сингдирган қир-адирлар тароватн ўзгача. Ўтлаб юрган қўй-қўзиларнинг маъраши узоқ-узоқлардан эшитилади. Чўпонларнинг шашти баланд. Юнус Собиров, Отаниёз Кўмаков, Суннат Қорақулов, Марди Аҳмедов, Тоштемир Тўлаганов бош бўлган отарларда ҳар юз совлиқдан 105—107 тадан дуркун қўзи олинди.

Я. НУРИДДИНОВ.

ФАРҒОНА

Олтиариқ районидаги «Пахтакор» совхозида Абдулазиз Сариқулов бошлиқ отар чўпонлари катта муваффақиятга эришмоқдалар. Бу ерда 851 бош совлиқдан 860 та қўзи олинди. Шунингдек, совхознинг Нурмат Сарибоев, Муталиб Абдулазизов каби чўпонлари ҳам фидокорлик намуналарини кўрсатишди.

Т. АҲМАДЖОНОВ.

БУХОРО

Конимех районидаги «Шофиркон» наслчилик хўжалигида қарийб 17 минг бош қўй-қўзи боқилади. Унинг 12 мингдан зиёди совлиқдир. Жами 22 отарга бирлашган совхоз қўйчивонлари бу йилги мавсум якунидан мамнунлар. Ҳар юз бош совлиқдан 106—108 тадан қўзи олган Саври Отажонов, Ақил Жолдосбеков, Икром Карибоев, Серикбой Маҳамбетов, Хўжабек Тоғаев ва Ажимурод Серикбоев сингари чўпонларнинг номлари илғорлар сафида тилга олинаяпти.

А. РАҲМОНОВ.

СУРХОНДАРЁ

Денов районидаги «8 Март» колхозининг Т. Абдумўминов бошлиқ қўйчилик фермаси коллективи ҳар юз бош совлиқдан 100 тадан қўзи олиш режасини белгилаганди. Дастлабки натижалар бу марра ошиғи билан уддаланишидан дарак бераяпти. Қўлга киритилаётган ютуқларга Б. Хидиров, Н. Бердиқулов, Ч. Сатторов, Ш. Мадатов бошлиқ чўпонлар салмоқли улуш қўшдилар.

Ў. БЕКМУРОДОВ.

Бугун Владимир Ильич ЛЕНИН туғилган кунга 120 йил тўлди

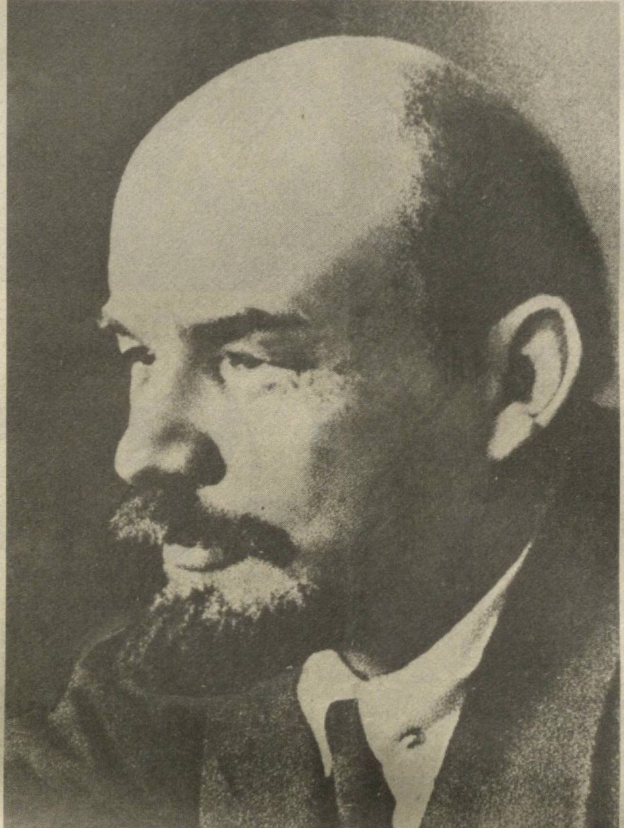

Ленинизмсиз XX асрдаги инсоният тараққиётини тўғри тушуниш сира мумкин эмас, назарий ва сиёсий категория бўлган ленинизм тўғрисидаги масалада жуда масъулиятли бўлиш лозим.

М. ГОРБАЧЕВ.

1990 ЙИЛГИ ЛЕНИН МУКОФОТЛАРИ

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети СССР Министрлар Совети ҳузуридаги фан ва техника соҳасида Ленин мукофоти ва СССР Давлат мукофоти комитетининг 1990 йилги Ленин мукофотларини бериш тўғрисидаги таклифини қўллаб-қувватладилар.

Мукофотлар қуйидагиларга берилди:

СССР Фанлар академияси Сибирь бўлими Новосибирск органик химия институтининг директори, академик Валентин Афанасьевич Коптюгга, химия фанлари доктори, етакчи илмий ходим Владимир Александрович Бархашга, химия фанлари докторлари, лаборатория мудирлари, ўша институтнинг ходимлари Виталий Давидович Штейнгарцга, Вячеслав Геннадьевич Шубинга — карбокатионлар тузилиши ва реакцион хусусиятини фундаментал тадқиқ этганликлари учун.

СССР Фанлар академияси Сибирь бўлими Новосибирск биоорганик химия институтининг директори, академик Дмитрий Георгиевич Кнорреrа, химия фанлари доктори, Бутуниттифоқ гематология илмий маркази гематология ва биотехнология экспериментал илмий-тадқиқот институти лабораториясининг раҳбари Нина Ивановна Гриневага, СССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, СССР Фанлар академияси Сибирь бўлими цитология ва генетика институти директорининг ўринбосари Рудольф Иосифович Салганикка, химия фанлари доктори, М. В. Ломоносов номли Москва давлат университетининг профессори Зоя Алексеевна Шабаровага — генетик тузилмаларни модификациялаш асосларини яратганликлари учун.

СССР Фанлар академияси ахборот муаммолари институти дирекцияси ҳузуридаги маслаҳатчи, академик Владимир Семенович Пугачевга — бошқарув жараёнлари статистик назариясига доир асарлари учун.

* * *

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети СССР Министрлар Совети ҳузуридаги адабиёт, санъат ва архитектура соҳасидаги Ленин мукофоти ва СССР Давлат мукофоти комитетининг 1990 йилги Ленин мукофотларини бериш тўғрисидаги таклифини қўллаб-қувватладилар.

Мукофот қуйидагиларга берилди:

Кабарда-балқария халқ шоири, марҳум Қайсин Шуваевич Қулиевга — кўп миллатли совет адабиётига жуда катта ҳисса қўшганлиги, ўзига хос бадиий услуби ҳамда социалистик жамият маънавий ҳаётида халқ анъаналарини ривожлантирганлиги учун.

Режиссёр, РСФСР халқ артисти марҳум Андрей Арсеньевич Тарковскийга — кино санъатини ривожлантиришга жуда катта ҳисса қўшганлиги, умумбашарий қадриятлар ва инсонпарварлик ғояларини қарор топтиришга кўмаклашувчи новаторона асарлари учун.

Советлар мамлакатининг ишчилари! Коммунистлар партияси сизнинг онглилигингиз ва уюшқоқлигингизга, қайта қуриш ишига садоқатингизга умид қилади!

(КПСС Марказий Комитетининг 1 Май чақириқларидан).

НАШИДА

ФОТОРЕПОРТАЖ

Шу кунларда республикамизнинг колхоз ва совхозларида бўлган киши чигит экилган кафтдек текис кенг майдонлар билан ёнма-ён ям-яшил тусда қулф уриб ўсаётган озуқа экинларини ҳам кўриб кўзи қувнайди. Зарбдор тармоққа алоҳида эътибор билан қаралаётган кўпгина хўжаликларда жавдар, рапс, перко сингари оралиқ экинлар ўрими қизғин. Фермаларда озуқа чўғи камайган айни шу кўклам кунларида улар асқотаяпти. Яшил озуқа юкланган прицепларнинг кети узилмайди.

Бундай манзарани Ғиждувон районидаги «СССР 60 йиллиги» колхози далаларида ҳам кўриш мумкин. Хўжалик меҳнаткашлари ўтган йил кузда 50 гектар майдонга перко ва бошқа озуқа экинлари экишган эди. Кўкламда у икки марта қондириб суғорилди. Мана ҳозир кўм-кўк ширали озуқа чорвадорларни қувонтираяпти. Қардош Болгариядан келтирилган бу экин эндиликда хўжалик далаларига мослашиб кетди. Барча майдонларда витаминга бой бўлган мазкур озуқа ўстирилаяпти.

Перко ўрилаётган жойларда бўлсангиз, баҳор нафасини, жўшқин меҳнат нашидасини ҳис қиласиз. Бу ерда ҳаво мусаффо, хушбўй ҳид атрофни тутган. Илғор механизатор Аҳмад Назаров ҳавас билан ўз агрегатини перко ўсаётган майдонга олиб келди. У бугунги меҳнат байрами — шанбаликни ана шу ерда ўтказишга қарор қилди. Ўрим механизми бир маромда ишлаб, кўк озуқани майдалаб тракторга тиркалган прицепга ташлай бошлади. Тажрибали механизатор ўрим сифатига алоҳида эътибор бермоқда. Прицепчи Усмон Раҳмонов эса озуқани фермага пешма-пеш ташимоқда. Ҳар куни колхознинг сутчилик фермасига 60 тоннага яқин яшил емиш келтирилмоқда. Оғзи кўкка теккан сигирлардан кунига 9—10 килограммдан серқаймоқ сут соғиб олинмоқда.

Колхоз чорвадорлари оралиқ экинлар самарасини ўз тажрибаларида кўришаяпти. Мўл маҳсулот етиштиришнинг катта резерви бўлган бу усулни янада кенгроқ қўллашни мўлжалламоқдалар.

Оралиқ экинлар тўйимли озуқа бўлиши билан бирга тупроқ унумдорлигини оширади, кўкламда ўриб олингандан кейин ўрнига яна бошқа экинлар экиб, самарали ҳосил кўтариш мумкин.

— Бундай экинлар озуқа етиштиришда катта имкониятлар очиб беради, — дейди ферма мудири Исроил Исмоилов. — Ҳозир маккажўхори ва беда намунали парвариш қилинаяпти. Озуқа етиштиришга ихтисослаштирилган алоҳида бригадалар тузилган. Бу йил бедани камида 5—6 марта ўриб олишни мўлжаллаяпмиз. Шу билан бирга такрор маккажўхори экишни ҳам планлаштирдик. Оралиқ экинлардан жами 1.000 тонна озуқа олиб, молларни етти- саккиз ой мобайнида ширали кўк озуқа билан боқиш эвазига уларнинг этига эт қўшиш ва мўл сут соғиб олиш учун астойдил меҳнат қилмоқдамиз.

Ҳа, ям-яшил далаларда агрегатларнинг ҳайқириғи бир зум тинмайди. Механизаторлар, озуқакорлар фермаларга кўпроқ ем-хашак етказиб бериш, бўшаган майдонларда янги ҳосилга замин ҳозирлашга ҳаракат қилишмоқда.

И. АЛИМОВ.

СУРАТЛАРДА: 1. Моҳир механизатор Аҳмад Назаров. 2. Ўрим пайти.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган суратлар.

ПАРТИЯНИНГ ОЛТИН ФОНДИ

21 апрель куни Тошкентда большевиклар партиясига 1920—24 йилларда кирган ветеранларнинг учрашуви бўлди. Учрашувни уруш ва меҳнат ветеранлари Ўзбекистон жумҳурият кенгашининг раиси Р. Ғ. Ғуломов очди.

Учрашувда Ўзбекистон ССР Президенти, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари И. А. Каримов нутқ сўзлади. У Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, жумҳурият барча меҳнаткашлари номидан Ленин чақириғига лаббай деб жавоб берган коммунистларни инқилоб доҳийси таваллудининг 120 йиллиги билан, яқинлашиб келаётган Биринчи май ва Улуғ Ватан урушида қозонилган Ғалабанинг 45 йиллиги байрамлари билан самимий табриклади. И. А. Каримов ветеранларга уларнинг ҳарбий жасоратлари, халқ фаровонлиги йўлидаги шавкатли меҳнатлари учун миннатдорчилик билдирди.

Ветеранлар — бизнинг олтин фондимиз, деб таъкидлади И. А. Каримов. Партия уларга таянади, улар билан маслаҳатлашади. Ветеранлар қайта қуришда фаол қатнашар эканлар, жамиятимиздаги барча соғлом кучларни жипслаштиришга, ёшларни Ватанга садоқат, юксак байналмилалчилик руҳида тарбиялашга салмоқли ҳисса қўшишлари керак.

Партия ветеранларига уруш ва меҳнат ветеранлари Ўзбекистон жумҳурият кенгаши ҳайъатининг фахрий ёрлиқлари, қимматбаҳо совғалар топширилди.

Учрашувда Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг раиси Ш. Р. Мирсаидов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ташкилий-партиявий ва кадрлар иши бўлимининг мудири П. В. Догонкин, Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари А. И. Фозилбеков қатнашдилар.

(ЎзТАГ).

Ўзбекистон билан танишув

Ирландия парламенти сенатининг раиси Шон Дохерти бошчилигидаги Ирландия парламенти делегацияси Ўзбекистон ҳаёти билан танишмоқда. Делегация СССР Олий Советининг таклифига биноан малакатимизда меҳмон бўлиб турибди.

21 апрель куни Ўзбекистон ССР Олий Советининг раиси М. И. Иброҳимов делегация аъзоларини қабул қилди. Меҳмонлар республика иқтисодиётининг ривожланиши, Ўзбекистон ССР Олий Советининг қайта қуриш шароитидаги фаолияти билан таништирилди.

Меҳмонлар шу куни Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасига бордилар. Тошкентнинг диққатга сазовор жойларини кўздан кечирдилар.

(ЎзТАГ).

ИНСОНИЯТ БАҲОРИ ЛЕНИНДАН БОШЛАНУР

ТАЪЗИМ

Москва, Кремль. Қизил майдон. Одамлар уммонига қўшилиб доҳий ҳузурига ошиқаяпман. Ёнимдагилар дунёнинг турли бурчакларидан, бепоён мамлакатимизнинг олис жойларидан келишган, миллат, тил ва урф-одатлари ҳар хил. Аммо улар битта сўзни таржимасиз англайдилар, битта ҳақиқатни баравар тушунадилар: бу — Ленин!

Зиёратга келганларни санаб турадиган ҳисоблаш аппарати аллақачон миллиардларни қайд этган. Зинапоядан оҳиста тушаман. Ана, болаликдан китобларда суратини кўравериб ёд бўлиб кетган таниш чеҳра, ўша оддий шапка, туфли, галстук... Юракни ҳаяжон, вужудни титроқ босади, лабларим беихтиёр пичирлай бошлайди: «Ассалом, бобожон! Мен — озод Шарқнинг бир вакили, миллионлаб невараларингизнинг бириман. Беруний, Ибн Сино, Навоий, Улуғбек юртидан оташин салом келтирдим. Эсингиздадир: Сизни ҳамюртларим — хоразмликлар Меҳнат ордени билан тақдирлашган, яккаю ягона нишонингиз шу. Ўзбек юртининг, ўзбекларнинг Сизга эҳтироми ҳамон чек-чегарасиз...

Ўша кезларда ҳар қанча оғир ишни бажарса-да, ҳеч ким нолимас ёки мукофот талаб этмасди. Оддий кишиларни раҳбарлар ҳафтанинг етти кунида ҳам қабул қилишарди. Кейин... ўртада дастлаб оралиқ, сўнгра жарликлар пайдо бўлди. Эҳ-ҳе, шундан бери не-не воқеалар юз бермади дейсиз. Сизга ҳурматни бебаҳо меросингиз — асарларингизни ўрганишдан, ўгитларингизга амал қилишдан эмас, балки катта-ю кичик ҳайкаллар қўйишдан, сон-саноқсиз жойларга номингизни беришдан бошлашди...

Хайрият, сиз тузган Коммунистик партия гарду ғуборлардан тозаланиб, жамики қинғирликлар, номаъқулчиликлар пайини қирқишга, уйимизни ва ўйимизни қайта қуришга йўл очиб берди...»

— Нега тўхтаб қолдингиз, юрсангиз-чи?

Орқадан келаётган кишининг овози хаёлларимни тўзғитиб юборди. Доҳийга айтадиган гапларим кўп, лекин дийдорлашувга вақт жуда кам эди. Ортимдагилар ҳам унга томон интилардилар. Эҳтимол, уларнинг ҳам дардлари, орзу-армонлари бисёрдир...

Олтмиш олти йил муқаддам мангуликка бош қўйган, аммо қалбларда ҳамиша барҳаёт инсон билан хайрлашар эканман, кўнглимга ёруғ орзу-умидлар, вужудимга куч-ғайрат қуйилгандек бўлди. Ҳа, минглаб, миллионлаб юраклар ундан илҳом, мадад олиб, Ленин ғоялари ёритиб турган истиқболга ишонч билан боқмоқдалар.

Е. РУСТАМОВ,
ўқитувчи.

Унутилмас онлар

Ленинград шаҳрининг Херсон кўчасидаги 5-уй ҳам музейлардан бири. Унинг 9-хонадонида Владимир Дмитриевич Бонч-Бруевич яшаган. Ленин бу ерда 1917 йили бир неча марта бўлиб, Я. М. Свердлов, Ф. Э. Дзержинский, М. С. Ольминский каби атоқли партия арбоблари билан учрашган.

Музейда иккита мемориал хона бор. Бири Ленин Ер тўғрисидаги декретни ёзган кабинет. Жиҳозлар 1917 йилда қандай турган бўлса, ҳозир ҳам шундай сақланаяпти. Эман тахтасидан ясалган ёзув столи, унинг устида лампа, сиёҳдон, шамдон. Ёнида китоб жавони, деворда Карл Маркс сурати. Эски телефон аппаратига ҳам дарров кўзингиз тушади. Хоналарни айлангач, ўша бўронли инқилоб кунлари кўз ўнгингизда жонланади.

Владимир Ильич икки кеча-кундузни Смольнийда ўтказди. Қишки сарой забт этилиб, Муваққат ҳукумат аъзолари қамоққа олингандан кейингина дам олишга розилик берди. 8 ноябрга ўтар кечаси Ленин Надежда Константиновна ва Бонч-Бруевич Смольнийдан чиқиб машинага ўтирдилар. Ильич қадрдон дўстининг квартирасига, шу хонага жойлашди. Владимир Дмитриевич ўша кечани хотирлаб шундай ёзади: «Мен эшикларни занжирлаб қулфладим, ҳар эҳтимолга қарши тўппончани жанговар ҳолатга келтириб қўйдим. Таниш ўртоқларнинг, Смольний, район ишчилар комитетлари ва касаба уюшмаларининг телефонларини бир қоғозга ёздим. Ниҳоят чироқни ўчирдим. Ильич ухлаётгандек эди. Кўзим илинай деганда қўшни хонада чироқ ёнди. Ҳавотирланиб қулоқ солдим: Ленин аста юриб эшик олдига келди, ухлаётганимга ишонч ҳосил қилгач, оёқ учида ёзув столига яқинлашди. Қандайдир қоғозларни кўздан кечиргач, ишга берилиб кетди...».

Доҳий шу кеча ёзган Ер тўғрисидаги декретни эртаси куни Советларнинг II Бутунроссия съезди катта қувонч билан қарши олди.

Музейда рассом В. А. Серовнинг «Ер тўғрисидаги декрет» деб номланган картинаси бор. Унда ишчи-деҳқонларга тарихий ҳужжат ўқиб берилаётгани тасвирланган. Херсон кўчасидаги бу уй Смольнийга яқин бўлгани учун Совет ҳокимиятининг дастлабки кунларида пролетариат йўлбошчилари тез-тез келиб туришарди. Ҳозир ҳам музей ленинградликларнинг севимли жойларидан биридир.

* * *

«Костёр» журнали фан ва техника бўлимининг мудири Галина Георге билан Разливга йўл олганимизда вақт пешинга яқинлашиб қолган эди. Майдалаб қор ёғмоқда. Машина Ленинграднинг гавжум кўчаларини ортда қолдириб Сестрорецк району томонга бурилди. Йўл четидаги оқ қайинлар, қарағайлар қиш уйқусида мудрар, ён-атроф қандайдир сирли, сеҳрли туюларди.

— Манзил олисми? — сўрадим ҳамроҳимдан.

— Йўқ, ўттиз чақиримча бор. Тезда етиб оламиз, — деди Галина Алексеевна. — Лекин Владимир Ильич қандай қийналиб борганини билсангиз эди.

У оҳиста ҳикоя қила бошлади.

...Алилуев уйи қанчалик тинч, бехавотир бўлмасин, ўша пайтда пролетариат доҳийсининг Петроградда қолиши мумкин эмасди. Уни топиб берган кишига Муваққат ҳукумат катта пул мукофоти ваъда қилгани барча ғаламисларни қўзғаб қўйганди.

Партия Марказий Комитети Ленинни Финляндия чегараси яқинидаги Разлив посёлкасига яширишга қарор қилди. Поезд 10 июлга ўтар кечаси соат бир яримда жўнарди. Разливдаги уйнинг эгаси ишчи Николай Емельянов Новодеревенская соҳилида меҳмонни кутиб олиши керак эди. Владимир Ильич энг яқин ва иложи борича хавфсизроқ йўлни олдиндан танлаш учун Петрограднинг планини сўрайди. Алилуев эса: «Бунга эҳтиёж йўқ, йўлни яхши биламан», — дейди.

— Сизга ишонаман, —таъкидлайди Ильич. — Лекин йўлда бизни ҳеч ким безовта қилмайди, деб ишонтира оласизми? Балки шунда иковимиз дуч келган томонга қараб кетишимизга тўғри келар...

Ленинга шаҳар планини келтириб беришди. 9 июль куни тайёргарлик кўрилди. Владимир Ильичнинг қиёфасини ўзгартиришга ҳаракат қилишди. Шунда Ленин ойнанинг олдига бориб студентлик вақтидан бери қўйиб юрган соқол-мўйловини қириб ташлайди. Алилуевнинг маллаunion пальтоси билан ғижимланган бош кийимини кийиб олгач, фотосуратчи «Константин Петрович Иванов»га ўхшайди-қолади. Кечаси тўққиз чақирим йўл босиб Большая Невка соҳилига етиб келишганида уларни Н. Емельянов кутиб турарди . Биргалашиб вокзалга боришди. Ленин чарчаган ишчидек қадам босиб, охирги вагонга чиқди. Поезд қўзғалгач, шапкасини бостириб кийиб, хаёлга берилди...

О. НАРИМОНОВ.

В. И. Ленин Шарқ аёллари даврасида. — Ўзбекистон ССР халқ рассоми Л. АБДУЛЛАЕВ чизган расм.

ДАВР ДАРҒАСИ

Қанчалик ғалати туюлмасин, аммо «инсоний инсон» деган айри иборага қарамай, мафкуравий ақидабозликда Лениң сиймосининг ёритилишида айнан инсоний фазилатларга хос белгилар кам кўзга ташланиб туради. Одам янглишмоғи мумкин, дейишган эди римликлар. Рисоладаги Ленин худди мана шундан узоқда эди. У бирон-бир нарсада адашиш у ёқда турсин, балки ҳамиша ҳақ кўринар — ҳатто ташқаридан бўладиган таъсир кучини ҳам ўзида сезишга қодир эмасди. Фақат у таъсир ўтказиши мумкин эди. У Мутлақ субъект, яъни худо бўлмаса-да, камида ярим худо қилиб кўрсатиларди. Ленин сиймосини шу тариқа талқин этиш асосланган илмий танқидга бардош бера олмасди. Дарвоқе, бундай талқин ҳимояси ҳам фандан анча узоқ бўлган воситалар билан олиб бориларди.

Қизиқарли ҳолат: дастлабки танқидий чиқишлар натижасида Ленин сиймоси хунуклашиб қолмади. Ленин худди аввалгидек ҳозир ҳам Мутлақ субъект. Фарқи шундаки, илгари у совет жамияти ғалабалари ва муваффақиятларининг пировард сабабчиси сифатида таърифланган бўлса, эндиликда салбий ҳодисаларнинг пировард сабабчиси қилиб кўрсатилаяпти. Схема ўшандагидай оқ-қора бўлиб қолди, тарихни устунликлар ва камчиликларга, ҳаққонийлик ва адашишларга мойил жонли одамлар яратиши ҳисобга олинмаяпти. Маълумки, инсон фақат субъект бўлиб қолмасдан, балки у тарих объекти ҳамдир. Инсоннинг ҳар қандай — кичик ёки катта — ҳатти-ҳаракатида унинг шахсий онги ва иродаси кучигина эмас, ижтимоий турмушнинг у ёки бу тенденциялари кучи ҳам ўз ифодасини топади. Бу марксизмнинг алифбосидир. Бироқ Ленин сиймоси таҳлил этилганда негадир ана шу қоида камдан-кам қўлланади. Ваҳоланки, бу масалаларнинг масаласи эмасми: рус инқилоби доҳийсининг фикр-ўйлари ҳамда хатти-ҳаракатлари образи орқасида тарихий ҳаётнинг қандай тенденциялари турган эди?

Ленин ўзининг принципиал дунёқарашида одатдан ташқари яхлит сиймо бўлганлиги унинг ҳимоячилари учун ҳам, танқидчилари учун ҳам сир эмас. Кунларнинг бирида у Маркс таълимоти нуқтаи назарига ўтиб олгач, ўшандан буён ўзи танлаган йўлдан юрди, ҳатто бу йўл бирдан-бир тўғри бўлмаслиги мумкинлигини ҳам тан олгани йўқ. Ленин ижтимоий ҳаётнинг бутун ранг-баранг манзарасини бир-бирига қарама-қарши икки қисмга бўлганди: ягона ишончли тўғри йўлдан олға боришга имкон берадиган ҳамда бундай ҳаракатга тўсқинлик қиладиган нарсаларга.

«Биз ҳамжиҳат бир тўда бўлиб, қўлма-қўл маҳкам ушлашиб, нотекис ва сермашаққат йўллардан бораётирмиз, — деб ёзган эди у машҳур «Нима қилмоқ керак?» мақоласида. — Бизнинг атрофимизни душманлар ўраб олган ва йўлимизга душманлар ҳар доим ўқ ёғдириб турибдилар. Биз ўз ихтиёримиз билан қабул қилган қароримизга мувофиқ душманларга қарши курашиш учун ва ёнимиздаги ботқоқликка тойиб кетмаслик учун бирлашдик; бу ботқоқликка ботиб қолганлар биз алоҳида гуруҳ бўлиб ажралганлигимиз ҳамда муросасозлик йўлини эмас, балки кураш йўлини танлаганимиз учун аввал бошданоқ бизни койиб келадилар» (Тўла асарлар тўплами, 6-том, 11-бет).

Ягона тўғри йўлдан чалғитадиган ҳамма нарсаларга нисбатан муросасизлик, ҳатто тоқатсизликни Ленин дунёқарашидан унинг ҳимоячилари ҳам, танқидчилари ҳам ажратиб кўрсатадилар. Ана шу белги орқасида характернинг шахсий хусусиятигина мужассамми? Унда умуман даврни тавсифлаб берадиган бирон-бир нарса йўқми? Ахир, ягона тўғри йўл фалсафаси фақат ленинча дунёқараш белгисими? Бошқа оқимларнинг вакиллари жамият олдида турган жамики муаммоларни ҳал этиб бера оладиган ҳар нарсага қодир калит борлигига комил ишонч билан қарашмаганми? Бошқа оқимларнинг вакиллари бундай калит айнан ўз қўлларида эканлигини таъкидлашмаганмиди? Ҳозирги пайтда ҳам биз етилган муаммолардан холи бўлишимизга ёрдамлашадиган худ ди ўшанга ўхшаш калитни изламаяпмизми?

Балки инсоният иккита жаҳон урушини беҳуда бошидан кечирмагандир ҳамда ядро ва экология ҳалокати ёқасига келиб қолмагандир, давр учун бирдан-бир тўғри йўл мулоқотга, консенсус ва муросага келиш йўлига ўтишдан иборатлигини тушуниб етиши учун шундай бўлгандир? Ҳақиқат битта, бироқ унга етиш йўли турличадир, агар биз бир йўлдан бораётиб, бошқа йўллар қаерга элтаётганини кўриб турсак, ҳақиқат қаердалиги аниқ-равшан бўлмайдими? Бироқ, такрор айтамиз, буни тушуниб етмоқ учун сиёсий жабрдийдаликка тўлиқ XX асрни босиб ўтиш керак эди. Ҳар бир оқим ўз жавобига эга бўлган ҳамда саволларни айнан шунга мослаштиришга интилган (аслида тескариси бўлиши керак эди) бир пайтда, яъни аср бошида қандай мулоқот ҳақида фикр юритиш мумкин эди? У пайтларда мавжуд ижтимоий тартибларни «изга солиб турган» синфлар ҳар қадамда ўз сиёсатлари билан ўз «гўрков»ларини туғдиришаётган эди. Ҳатто ҳокимият тепасидагилар ҳам ўз мухолифларига ён босиш йўлини тутиб, айни пайтда илгари қарор топган, аслини олганда ичидан обдон чириган тартиботлар асосларини дахлсиз қолдириш учун қўлларидан келган ҳамма ишларни қилишаётган эди. У пайтларда қарама-қарши турган ижтимоий кучлар билан принципиал мулоқот қилиш ҳукмрон синф учун ўз мавқеини бериб қўйиш деган гап эди.

Ижтимоий ҳаёт ҳар қадамда зиддиятлар келтириб чиқараётгани, уларни ҳал этиш учун жамики ижтимоий кучлар ҳамкорлиги зарур бўлиб турганлиги бугунги кунда ижтимоий онг учун беш панжадай равшан. Жамият ҳаётида олға томон ҳар қандай илгарилаш — бу энг аввало турли хил кучлар ўртасида битимга, муросага келиш натижасидир, акс ҳолда яшаб қолиш учун кураш бўлмайди, ўлимга маҳкум этилади. Кураш жараёнида қарама-қарши турган томонлардан бирини йўқ қилиб ташлаш оқибатида нималар содир бўлиши мумкинлигини совет кишилари ўзларининг аччиқ тажрибаларидан яхши биладилар. Жаҳон цивилизациясининг ҳозирги ҳолати, у бизни тўла-тўкис қониқтирмаётган бўлса-да, ҳар қалай тарихий тараққиёт мавжудлигига ишонч сақланиб қолганлиги — бу ҳам айнан турли кучлар ва оқимлар ўзаро ҳамкорлигининг натижасидир.

Ленин бошчилигидаги коммунистик ҳаракат бутун XX аср мобайнида энг таъсирчан оқимлардан бири бўлди. Ҳа, бундай оқимга Ленин дея юритилувчи инсон раҳбарлик қилди. У ўз замонаси ҳамда ҳаракатининг орзу-умидлари, тасаввурларини бошқалар билан баҳам кўрди, фаолиятидан барча хатолар ва камчиликлар билан биргаликда энг яхши ҳаёт талаби шитоб билан юзага қалқиб чиқди, бусиз эса умуман олға томон илгарилаб бўлмасди.

Юрий КОРГУНЮК,
КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги марксизм-ленинизм институтининг илмий ходими. (АПН).

ҲАЙКАЛ ПОЙИДА ГУЛДАСТА

В. И. Ленин таваллудининг 120 йиллиги арафасида пайариқликлар қувончли воқеанинг гувоҳи бўлдилар. Район маркази — Наримонов қишлоғидаги марказий майдонда доҳийга ҳайкал ўрнатилди.

Шу ўринда аниқлик киритиш лозим. Аслида бу ҳайкал қишлоқда анчадан бери бор эди. Фақат кейинчалик маданият ва истироҳат боғидаги дарахтлар панасида кўзга ташланмай қолганди. У янги жойга — марказий майдонда кўзга кўринарли ерга кўчирилди. Атрофига йил бўйи кўм-кўк яшнаб турадиган арча, манзарали дарахт ва гуллар ўтқазилди.

Бу ерда яна бир талай ишлар амалга оширилди: чиройли яхлит плиталар ётқизилди, фавворалар, безакли чироқлар ўрнатилди, гулзор барпо этилди.

Марказий майдондан бошланувчи хиёбон бир километрга чўзилган. Икки томонида кўплаб ижтимоий, маданий-маиший бинолар саф тортган. Жумладан, уч қаватли алоқа уйи, универсал магазин, марказий кутубхона, маиший-хизмат комбинати, оталар чойхонаси, умумий овқатланиш шохобчалари жойлашган.

Таъмирлаш ва ободончилик ишлари асосан ҳашар йўли билан бажарилгани эътиборга молик. Бу борада район йўл қурилиши идораси, аҳолига маиший хизмат кўрсатувчи қурилиш идораси, механизациялашган 171-кўчма колонна, «Самаркандсовхозстрой»га қарашли қурувчилар колоннаси ва бошқа ташкилотлар ҳамда муассасалар бинокорлари фаоллик кўрсатишди.

— Қишлоғимиз маркази серфайз хиёбонга айланди, кишининг баҳри-дили очилади, — деди «КПСС сафида 50 йил» нишони соҳиби, саксон яшар Хайри бобо Ёдгоров. — Кўпчиликнинг истаги рўёбга чиқди. Умуман, сўнгги пайтларда ободончилик ишларига алоҳида эътибор берилаётир.

22 апрель куни арафасида доҳий ҳайкали тантанали равишда очилди. Пайариқ район аҳолиси, меҳнат жамоаларининг вакиллари унинг пойига гулдасталар қўйдилар.

М. ЭРАЛИЕВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

ИЛҲОМ МАНБАИ

Ҳожи Ортиқов — хоразмлик актёрлар орасида В. И. Ленин образини биринчи бўлиб саҳнада яратган санъаткор. Илгари у комик ролларнинг моҳир ижрочиси сифатида танилган эди. Лекин аёнки улар ўртасида жуда катта фарқ бор. Томошабинлар кўз ўнгида доҳий қиёфасини гавдалантириш ҳазилакам иш эмас.

— Улуғ бобомиз образини саҳнага олиб чиқиш осон бўлгани йўқ, —дейди Ҳ. Ортиқов. — Узоқ вақт қаттиқ ишлашга, астойдил изланишга тўғри келди. Аввалига бу орзуим эди, холос. Кейин шу истак, хаёл тинчлик бермай қўйди. Огаҳий номидаги вилоят театримиз режиссёри Ибодулла Ниёзматовга ниятимни айтсам, дастлаб кўнмади. Боиси — ролни яхши ижро этишимга ишонқирамади. Шундан сўнг Тошкент театр ва рассомлик санъати институтида сабоқ берган ўқитувчим Турсунбой Исроилов билан маслаҳатлашдим. У киши бунинг ниҳоятда масъулиятли эканлигини, аввал бошқа ижобий ролларни ўйнаб, тажриба ва маҳоратни оширишим кераклигини уқтирди.

Мақсадга эришиш учун даставвал кишида иштиёқ бўлиши лозим. Ҳожи Ортиқовда интилиш кучли эди. У доҳий ролини ижро этишга тайёргарлик давомида Ленин ҳақидаги хотираларни синчиклаб ўқиди, киноленталарни диққат билан томоша қилди. Вилоят театрида саҳналаштирилаётган Комил Яшиннинг «Йўлчи юлдуз» асарини қайта-қайта мутолаа қилди. Улардан яратилажак образ характерининг янги-янги қирраларини топарди. Шунингдек Москвада сафарда бўлди. Доҳий ролини ижро этган машҳур санъаткорлар билан учрашди. Шчукиндан В. И. Лениннинг хатти-ҳаракатларини, Калягиндан ички кечинмалари, ўй-фикрларини, Михаил Ульяновдан чўрткесарлигини, Юрий Каюровдан ҳам баъзи томонларини ўрганди.

Ниҳоят, кутилган кун келди. Санъаткор илк синовдан муваффақиятли ўтди. Томошабинлар асар ижрочиларини, айниқса уни узоқ олқишладилар. Вилоят театрида доҳий образи саҳнага олиб чиқилгани, Ҳожи Ортиқов ролни яхши ижро этгани хусусида ижобий фикрлар билдирилди. Санъаткор Ҳамза мукофотига тавсия қилинди, унга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист» унвони берилди.

— Лениннинг инсоният олдидаги буюк хизматларини ҳеч ким, ҳеч қачон инкор эта олмайди, — дейди суҳбатдошим. — У орзу қилган том маънодаги инсонпарвар социалистик жамият қурилмаганига ундан кейин партияни, мамлакатни бошқарган раҳбарлар жавобгар. Унинг даҳоси асарларида, бошқа меросларида яшириниб ётибди. Уларни чуқур, синчиклаб ўрганиш авлодларни, замондошларни доҳий васиятларига садоқат руҳида тарбиялаш ҳар биримиз учун ҳам қарз, ҳам фарз. Агар лозим кўрилса, бошқа асарларда ҳам Ленин образини ижро этаман. Зеро, у санъаткор учун битмас-туганмас илҳом-у ижод манбаидир.

Т. РАҲИМБОЕВ.

ҒУРУР

Ўша йиғилиш чоғидаги ҳаяжонимни асло унутолмайман. Неча йиллардан буён ёнма-ён ишлаб келаётган ҳамкасбларинг олдида имтиҳондан ўтиш осон эмас экан. Коммунистлар кетма-кет саволлар бериб, билимим, дунёқарашим, мамлакатимизда, қолаверса, жаҳонда содир бўлаётган ўзгаришларга муносабатим билан қизиқишарди. Уялиб қолмадим, ниятим ушалди: КПСС аъзолигига қабул қилиндим.

Биринчи кунданоқ масъулиятни чуқур ҳис қилишга, тадбиркор, ташаббускор бўлишга интилдим. Олдинда ечимини кутаётган муаммолар жуда кўп. Зеро, қайта қуриш тақдири ҳар бир коммунист, меҳнаткаш кундалик фаолиятининг самарасига боғлиқ. Партия Марказий Комитетининг КПСС XXVIII съездига Ҳаракат дастури лойиҳасида жанговар сафларнинг софлиги, унинг нуфузи хусусидаги ленинча қоидалар ўз ифодасини топган, бошланғич ташкилотларнинг фаолиятига алоҳида урғу берилган. Айни кунларда қизғин муҳокама қилинаётган КПСС Устави лойиҳасида ҳам партия қурилиши ва фаолиятининг ленинча қоидалари асос қилиб олинган.

Менга катта ишонч билдириб, ўз сафларига қўшган коммунистлар ҳақида тўхталмоқчиман. Улар орасида биринчилар қаторида чўлга келиб ер очган, жавоҳир ундирган мўл ҳосил усталари, тажрибали бригада бошлиқлари, донгдор механизаторлар Эргаш Носиров, Мавлонберди Оллобердиев, Ибодулла Қурбонов, Алибой Омонов кабилар партия ва халқ ишининг чинакам фидойиларидир. Совхоз директори Муродилла Саидов — асл деҳқон фарзанди. Ёшлигидан меҳнатга кўнгил қўйди, қийинчиликлардан чўчимади. Тадбиркорлиги, ташкилотчилиги, одамлар билан ишлашдаги бой тажрибаси шарофати туфайли катта хўжалик раҳбари даражасигача кўтарилди. Чўлқуварлар уни Ўзбекистон ССР халқ депутати этиб сайладилар. Зўр меҳр ва ҳурмат билан номлариниi тилга олган бу кишиларда оммани улуғ ишларга сафарбар этиш, ҳамиша ҳақ йўлга қайишиш каби ленинча фазилатлар мужассам.

Совхоз партия комитети ўз фаолиятини янгича талаблар асосида қайта қураяпти. Ленинча услуб тобора мустаҳкам қарор топмоқда. Сўнгги йилларда кадрларни танлаш, тарбиялаш, жой-жойига қўйишда ибратли тадбирлар амалга оширилди. КПСС аъзоларининг топширилган иш учун масъулияти кўчайди. Илғорлар тажрибаси кўпчилик мулкига айланди. Ҳар бир иш жойида соғлом муҳит яратилди. Сувчи ҳам, механизатор ҳам пировард натижа учун бирдек жон куйдирмоқда.

Ўтган йили дақиқалар қадрига етиб ишладик. Давлатга 7.974 тонна чўл пахтаси топширилди. Биринчи маротаба мўмай даромад олиб, қарзлардан қутулдик. Ташаббускор деҳқон Гулчеҳра Мўминова бошлиқ бригада ҳосилдорликни гектарига 36 центнерга етказиб, мусобақа пешқадами бўлди. Усмонқул Бозоров, Мирзо Қориев етакчилигидаги бригадалар ҳам илғорлар сафидан ўрин олдилар. Ҳа, аксарият ҳамкасбларим коммунист деган улуғ номни қаҳрамонона меҳнатлари билан оқламоқдалар. Доҳий чўлларни ўзлаштириш мамлакатни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг муҳим шартларидан бири эканлигини уқтирган эди. Партия даъвати, халқ иродаси билан Қарши чўли ҳам пахта маконига айланди, ўнлаб йирик совхозлар, замонавий шаҳар ва қишлоқлар барпо этилди. Тўғри, кураш йўли осон бўлмади. Баъзи нопок кимсаларнинг касрига қолдик. Сабоқлардан хулоса чиқариб, қайта қуриш йўлидан комил-ишонч билан бормоқдамиз. Ҳозирги мураккаб бир пайтда партия ташкилотимиз сафи иродали, эътиқодли кишилар ҳисобига тўлиб бормоқда. Яқинда ажойиб фазилатлари билан кўпчиликка танилган Малика Худойбердиева, Нигора Жўраева, Баҳодир Тошпўлатов КПСС аъзолигига қабул қилиндилар. Барчамиз қўлни қўлга бериб, съездлар йилини муваффақиятлар йилига айлантириш учун барча имкониятларни ишга солмоқдамиз.

О. БОЗОРОВ,
Усмон Юсупов районидаги Ульянов номли совхоз механизатори.

БОБОМ

Келажакка кенг йўл солиб,
Аъло ўқиб — билим олиб,
Мангуликка номи қолиб,
Улуғлаган элин бобом,
Ленин бобом,
Ленин бобом!

Партияга сардор бўлиб,
Ишчиларга саркор бўлиб,
Деҳқонларга даркор бўлиб,
Қўриқлаган элин бобом,
Ленин бобом,
Ленин бобом!

Бизларга ҳур замон бериб,
Ўткир, ҳақгўй забон бериб,
Яшашга зўр имкон бериб,
Қутлуғлаган элин бобом,
Ленин бобом,
Ленин бобом!

Мирза АБДУЛЛА.

СОВҒА

Севар эди доҳийни халқи,
Йўл берарди йўлда
юрганлар.
Залда эса оёққа қалқиб,
Табрикларди уни кўрганлар.
Баъзилари унга севгисин
Билдирарди юбориб совға.
Совға қўзғаб доҳий кулгисин
Орттирарди ташвиш ва ғовға.

Катта-кичик совғалар учун
Ёзар эди доҳий жавоб хат.
Совға йўллаш хато эканин
Уқтирарди ҳар хатда фақат.

Ўрмонжон ТЎЙЧИЕВ.

ИХТИЁРИЙ МЕҲНАТ ШУКУҲИ

Республикамиз деҳқонлари, чорвадорлари, барча касб соҳиблари В. И. Ленин таваллудининг 120 йиллигига бағишлаб ўтказилган шанбаликда якдил иштирок этиб, доҳий васиятларига садоқатларини намойиш қилдилар

ИККИ ҚАҲРАМОН

УРТА ЧИРЧИҚЛИК АЗИМ ЭРМАТОВ ҚИРҚ ТЎҚҚИЗИНЧИ МАРТА ШАНБАЛИККА ЧИҚДИ

Ўрта Чирчиқ районидаги Ким Пен Хва номли колхозда яшовчи пенсионер Азим Эрматов одатдагидек бугун ҳам ўз иш ўрнида. У —хўжаликдаги «Ер ва одамлар» музейи ходими. Мактаб директори ўқувчилар юборибди. Болалар отахон атрофида парвона. Азим ака ҳамқишлоқларига, меҳмонларга колхоз тарихи, ривожланиш босқичлари, одамлари ҳақида тез-тез гапириб туришига тўғри келади. Лекин хўжаликдан етишиб чиққан 24 нафар Социалистик Меҳнат Қаҳрамони суратлари илинган тахта олдига келганда ҳар гал иккиланади. Боиси — бу ерда ўзининг ҳам расми бор. Меҳнат аҳли А. Эрматовнинг камтарлигини яхши билади.

Деҳқон учун баҳорнинг ҳар бир куни шанбаликдан қолишмайди. Чунки у дам олиш кунисиз ишлайди. Азим аканинг меҳнат фаолиятида бундай кўклам салкам элликта. 1941 йилда ёш бола икки ўртоғи билан Ўрта Чирчиқ машина-трактор станциясига келди. Ўн тўрт яшар ўсмирларни устахонадан ҳайдаб юборишларига оз қолди: «Бу ер болалар боғчаси эмас». «Ахир, биз ҳам ўсиб-улғайиб, катта бўламиз», — дея ўзларини ҳимоя қилишди улар. Хуллас, мақсадларига етишди. Орадан уч ой ўтгач, ҳужжат олдилар. Сўнгра ёш механизаторлар қийин шароитда ғайрат билан ишлашларига тўғри келди.

— Юмуш жуда кўп эди, — дея эслайди Азим ака.— Гоҳо кечаю кундуз далада бўлиб, уйга боролмасдик. Қолаверса, егулик кам эди. Баъзан бизга беш килограммдан буғдой беришарди. Агар ундан икки килограммдан зиёд ун чиқса, оилада байрам бўларди.

Ҳамма тинимсиз ишларди, лекин нолимасди. Ўша кезларда бундай куч-ғайрат, чидам қаердан пайдо бўлганига ҳайрон қоламан. Механизаторлар ҳаловат нималигини билишмасди: гоҳ бу, гоҳ у хўжаликда уруғ қадашарди. Техника ҳам, унинг жиловдори ҳам қадрли эди. Ҳозир-чи? Мирзачўлнинг Меҳнатобод зонасида йиғим-терим қизғин пайтда машиналар бекор турганлигини кўрдим. Сабаби — ҳайдовчилар йўқ экан. Ҳа, кекса авлод бошқа соҳалардаги сингари бу ишда ҳам серғайрат, меҳнаткаш эди.

Азим Эрматов ўтган йиллар мобайнида ўз тракторини авайлаб бошқарди, ҳамиша берган ваъдасининг устидан чиқди. Умр йўлдоши билан ўн нафар фарзандни тарбиялаб катта қилишди. Кези келганда Зулфия опа оғироёқлигига қарамай 80—100 килограммлаб пахта терди. Фарзанди туғилгач, уни пайкал четига ётқазиб, ўзи далада ишлади. Меҳнати оғирлигига қарамай ойига 40 сўм нафақа билан пенсияга чиқди. Лекин барибир уйида беиш ўтиролмади. Авваллига йиғим-теримда қатнашди. Кейинроқ ипак қурти парваришлашга ўтди. Пилла етиштириш машаққати ҳатто шанбаликда қилинадиган ишдан ҳам мураккаблиги ҳеч кимга сир эмас. Ўттиз-қирқ кеча-кундуз бутун оила тиним билмайди.

Дарвоқе колхоз музейида Зулфия опанинг ҳам сурати бор. У Қаҳрамон она сифатида қўйилган. Бир хонадондан икки қаҳрамон... Улар ўзларини аямай колхоз иши учун сидқидилдан тер тўкканликлари эвазига шундай ҳурматга сазовор бўлдилар. Айни пайтда 10 фарзанд, 40 невара ва 4 чевара атрофларида парвона. Эрматовлар хонадони — хўжаликдаги оддий, бироқ эътиборли оилалардан бири. Деҳқон меҳнатига кам ҳақ тўланаётганлиги улар мисолида яққол аён: унчалик катта бўлмаган уй, оддий жиҳозлар...

Ҳолбуки, Азим ака бир пайтлар гектаридан 47 центнердан пахта етиштирди. 1956 йилда шундай хизматлари эвазига Социалистик Меҳнат Қаҳрамони бўлди. Ўшанда 500 гектар пахта майдонига эга участкага бошлиқ эди. Бошқалардан иш талаб қилишидан аввал ўзи ўрнак кўрсатарди. Ёши пенсияга етар-етмас соғлиғи ишлашга имкон бермай қўйди. Ҳозир эса бирмунча енгил юмушни бажараяпти.

— Бу галги меҳнат байрами мен учун қирқ тўққизинчисидир, — дейди Азим ака. — Кўп шанбаликларда ишлаб топилган маблағ беш йиллик фондига ўтказилди. Аммо улар қай мақсадга, нима учун ишлатилганлиги номаълум. Шунинг учун бу йил колхоз бундай маблағни ички эҳтиёжларга — мактаб ва болалар боғчаларига сарфлашга қарор қилди. Ҳа, бугунги кунда ҳаёт деҳқон фойдасига ўзгармоқда.

В. РУДАКОВА.

КАСАБА УЮШМАСИ ҲИСОБИГА

Китоб районидаги Улуғбек номли колхозда чигит қадаладиган майдонлар салкам икки баравар камайди. Бу ерда маҳаллий шароит ва аҳоли талаблари эътиборга олиниб, кўпроқ озиқ-овқат маҳсулотлари етиштириш кўзланмоқда. Хўжалик аҳли кўкламги экиш-тикиш ишларини қулай муддатларда ўтказди. Жумладан, 300 гектар ерга чигит, 200 гектарга сабзавот, 20 гектарга картошка, 25 гектарга лавлаги, шунча майдонга маккажўхори, 158 гектарга беда экилди. Колхозчилар шанбалик кунида аксарият экинларга дастлабки ишлов беришга киришдилар.

Меҳнат байрами кунида бажариладиган ишлар пухта белгилаб олинганди. Ҳар бир соҳада қилинадиган юмушлар аниқланди. Чунончи, пахтачилик ва сабзавотчилик бригадаларида ниҳоллар парвариши бошланди. Иброҳим Қутбиддинов, Олим Эшонқулов, Аҳмад Муҳиддинов, Мингбой Холиқов каби механизаторлар культиваторни моҳирона бошқариб, ҳар бири 6—8 гектар майдондаги экинга ишлов бердилар.

— Правление, партия ва касаба уюшмаси комитетлари шанбалик иштирокчиларининг юксак унумдорликка эришишлари учун барча чораларни кўрдилар, — дейди бош агроном Қаҳҳор Розиқов. — Унда 620 колхозчи фаол қатнашди. Ишлаб топилган маблағнинг 1.800 сўми касаба уюшмаси ҳисобига ўтказилди.

И. ЭРГАШЕВ.

АНИҚ РЕЖАЛАР АСОСИДА

Фарғона механика заводининг ишчилари «Сургутнефть» ишлаб чиқариш бирлашмаси коллективининг В. И. Ленин туғилган куннинг 120 йиллигига бағишлаб шанбалик ўтказиш тўғрисидаги ташаббусини якдиллик билан қўллаб-қувватладилар. Бу ерда 21 апрель куни 104 минг сўмлик маҳсулот тайёрлашга эришилди. Бошқарув ва ёрдамчи хизмат ходимлари завод ҳовлисини, «Тонг» пионер лагерини, «Парвоз» санаторий-профилакторийсини ободонлаштириш ҳамда кўкаламзорлаштириш билан шуғулландилар.

Ишлаб топилган саккиз минг сўм пулни завод касаба союз комитетига ва улар оталиғидаги Фарғона болалар уйига ўтказдилар.

* * *

Самарқанддаги «Электробитмаш» ишлаб чиқариш бирлашмасининг мингдан ортиқ ишчиси кечаги шанбалик куни дастгоҳлар олдида ўтказдилар. 200 та холодильник ва 63 минг сўмлик бошқа маҳсулот ишлаб чиқаришга эришилди. Маблағ завод пионер лагери қурилишига ва кам таъминланган оилаларга ёрдам беришга сарфланади. Орол жамғармасига икки минг сўм пул ўтказишга қарор қилинди.

(ЎзТАГ).

«МАНҒИТ» ТАШАББУСИ

Тошкент шаҳар Фрунзе ноҳиясида жойлашган «Манғит» ширкати коллективининг куни кеча бўлган мажлисида Бутуниттифоқ шанбалик куни ишлаб топилган маблағни Киров ноҳия уй-жой социал банкидаги № 001700403 ҳисобига, яъни Оролни қутқариш жамғармасига ўтказиш ҳақида қарор қилинди.

Ўзимизга бўлмаса ҳам, ўзгага бўлсин деб югурган ҳиммати баланд бу халқнинг дарди билан вақтида ҳеч ким қизиқмади. Оқибатда узоқ йиллар яшириб келинган касалликнинг иситмаси бугун ошкор бўлди.

Бу ҳақда кооператив бошлиғи Хўжабой Асқаров шундай деди: «Биз у ердаги халқ дардига, гарчи заррача дармон бўлсак ҳам савоб-ку, деб шанбалик куни фақат Орол учун ишлашга қарор қилдик. Буни мен, албатта, энг хайрли, энг савоб ва бутун халқ олқишласа арзийдиган хайриялардан бири деб биламан».

Дарвоқе, «Манғит» ширкати коллективининг бу хайрли ташаббусини Чилонзор ноҳиясидаги «Зарафшон», Куйбишев ноҳиясидаги «Гарантия», Фрунзе ноҳиясидаги «Ударник» ва «Армон» ширкатлари ҳам қўллаб-қувватлаб, улар ҳам Орол ва Оролбўйи халқларининг дардига шерик бўлиш учун 21 апрелда хайрия шанбалигини ўтказдилар.

Шунингдек, жумҳуриятимиздаги қатор саноат корхоналари ҳам ўша куни ишлаб топган маблағларининг бир қисмини Орол жамғармасига кўчиришди.

И. САЪДУЛЛАЕВ,
Оролни асраш қўмитаси масъул котиби.

ЎЛКАМИЗНИ ЯШИЛ ЛИБОСГА БУРКАЙЛИК

Республикада, айниқса водийларда дарахт кўчатлари ўтқазиш ишлари тугалланмоқда. Бу йил об-ҳаво шароити ўтқазилган кўчатларнинг бехато кўклаши учун қулай келмоқда.

Ўзбекистон ССР Статистика давлат комитетининг маълумотларига қараганда, республикада кўчат ўтқазиш топшириғи 108 фоиз бажарилган. Андижон, Бухоро, Наманган, Самарқанд, Сурхондарё, Тошкент, Фарғона областлари, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик давлат-кооператив комитети, Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги, ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлими, республика Ички ишлар министрлиги, Ўзбекистон ССР Савдо министрлиги, «Ўзбекэнерго», Ўзбекистон ССР Дон маҳсулотлари министрлиги, Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмаси, Ўзбекистон ССР Давлат нефть маҳсулотлари билан таъминлаш комитети топшириқни уддаладилар.

Боғлар барпо этиш топшириғи 102,5 фоиз бажарилди. Сурхондарё области мевали дарахт кўчатлари ўтқазиш топшириғини деярли тўрт баравар қилиб бажарди, Наманган области топшириқни 239,1 фоиз, Қорақалпоғистон АССР — 130,4 фоиз, Бухоро области — 126 фоиз, Тошкент области — 116,6 фоиз бажарди.

Андижон областида токзорлар барпо этиш топшириғи бажарилмади (83,7 фоиз). Топшириқни Сурхондарё (197,3 фоиз), Тошкент (107,8 фоиз), Бухоро (101 фоиз) областлари адо этдилар. Фарғона (29,9 фоиз), Хоразм (47,3 фоиз), Андижон (49,2 фоиз), Қашқадарё (63,1 фоиз) областлари ва Қорақалпоғистон АССР (49 фоиз) токзорлар барпо этишда кечикмоқдалар.

Боғлар ва токзорлар барпо этиш, тут ва мевали дарахт ҳамда бута кўчатларини ўтқазиш топшириқларининг бажарилиши тўғрисида 1990 йил 16 апрелгача бўлган МАЪЛУМОТ
(Фоиз ҳисобида)

Фарғона области	—	**152,1**
Самарқанд области	—	**134,3**
Сурхондарё области	—	**134,1**
Наманган области	—	**123,4**
Андижон области	—	**122,1**
Бухоро области	—	**105,2**
Тошкент области	—	**104,6**
Қашқадарё области	—	98,1
Хоразм области	—	93,2
Тошкент шаҳри	—	89,7
Қорақалпоғистон АССР	—	79,5
Жиззах области	—	77,5
Сирдарё области	—	57,5

СУД ҲУКМИ

МОСКВА, 19 апрель, (ТАСС мухбири Н. Демидов). РСФСР Олий суди жиноий ишлар судлов коллегияси бугун Ўзбекистон Компартияси Хоразм область комитетининг собиқ биринчи секретари М. Худойбергановни олти йил озодликдан маҳрум этиш, мол-мулкини мусодара қилиш ва жазони умумий режимдаги колонияда ўташга ҳукм қилди. У кўп марта пора олиш ва пора беришда айбдор деб топилди.

Мен «ўзбеклар иши» деб аталган туркумдаги кўпгина суд мажлисларида бўлдим. Уларда пора олган кишиларга нисбатан анча қаттиқ ҳукм чиқарилган эди. Бу ишда эса суд ўзига хос вазият борлигини ҳисобга олди: биринчидан, Худойберганов Улуғ Ватан уруши қатнашчиси ва ногирони; иккинчидан, РСФСР Олий суди аъзоси Ю. Говоров ва халқ маслаҳатчилари П. Артемова ва Г. Шокшинскийдан иборат судлов коллегияси Хоразм области уруш ветеранларининг судланувчига камроқ жазо бериш тўғрисидаги илтимосини ҳисобга олди; учинчидан, Худойберганов турмада икки марта инфаркт ва инсульт касаллигига учради; тўртинчидан, у салкам 6 миллион сўм пул ва қимматбаҳо буюмларни ихтиёрий равишда топширди. Ана шуларни ҳисобга олиб суд Худойбергановга жиноят кодексининг ушбу моддасида кўзда тутилган энг кам жазодан ҳам енгилроқ жазо тайинлади.

Худойберганов содир этган жиноятни қонун энг оғир жиноятлар қаторига киритади. Дастлабки тергов органлари Худойбергановни 380 минг сўм пора олишда ва 79300 сўм пора беришда айблаган эдилар. Шуни таъкидлаш керакки, Худойберганов иши юзасидан давлат айбловчиси ўз нутқида судланувчини 87 минг сўм пора олиш ва 3 минг сўм пора беришда айбдор деб топишни сўраган эди. Суд ҳайъати бу ишни икки ярим ой текширди ва ниҳоят ҳукмни эълон қилиб, Худойбергановни 72800 сўм пора олишда ва 3 минг сўм пора беришда айбдор деб топди. Кўпгина эпизодларни суд исботланмаганлиги ёки жиноят ҳоллари йўқлиги сабабли тасдиқланмаган эпизод сифатида рад этди.

Дастлабки терговнинг биринчи босқичида Худойберганов ўз айбига тўла иқрор бўлди, сўнгра қисман айбини рад этди. Судда эса умуман қўйилган ҳамма айбларни рад этди. Суд мажлисининг охиридагина кутилмаган воқеа юз берди: Худойберганов бирдан ўрнидан туриб уч марта пора олганлигини ва бир марта пора берганлигини тан олди. Олдинги суд мажлисларида бундай воқеа бўлмаган эди. Суд Худойберганов ўз айбини тан олганлигини айбни юмшатувчи вазият, деб ҳисоблади.

Худойберганов 1986 йил августида қамоққа олинган эди. Шундай қилиб, у уч ярим йил турмада бўлди.

— Шубҳасиз, тергов чўзилиб кетди, — деб ҳисоблайди ана шу суд мажлисида давлат айбловчиси вазифасини бажарган СССР Прокуратураси бошқармасининг прокурори А. Галушин.

— Сўроқ орасидаги узилишлар бир-бир ярим йилга етган.

Шуни ҳам айтиш керакки, А. Галушин суддан қонунийликни бузганлик учун дастлабки тергов органлари номига хусусий ажрим чиқаришни сўради. Жумладан, Худойбергановнинг айрим қариндошларини ғайриқонуний равишда қамоқда сақлаганлиги учун хусусий ажрим чиқаришни сўради.

— СССР Бош прокурорининг ўринбосари маҳкум этилганларнинг қариндош-уруғларини қамоқда сақлаш муддатини аниқ рақам билан белгилаб қўйгандан кейин ҳам терговчи Н. Иванов уларни яна 27 кунгача қамоқда сақлаб турди, —дейди А. Галушин. — Бу хусусда ишда оқлайдиган ҳеч қандай ҳужжат йўқ.

— Айрим эпизодлар юзасидан умуман айб қўйиш мумкин эмаслигини илова қиламан, — дейди суд мажлисида раислик қилган Ю. Говоров. — Хусусан, Салимовга, Усмонхўжаевга, Айтмуротовга пора берганлигини ихтиёрий равишда тан олган, бундай ҳолларда қонун жиноий жавобгарликдан озод этишни кўзда тутади. Шунга қарамай, судда ана шу эпизодларни кўриб чиқишимизга тўғри келди.

Суд дастлабки тергов номига хусусий ажрим чиқармади.

— Суддаги сўроқ пайтида пора берган одамлар дастлабки тергов чоғида ўзларига нисбатан жисмоний ва руҳий таъсир ўтказилгани ҳақида гапира бошлашлари билан биз дарҳол бу хусусда СССР Прокуратурасининг фикрини сўрадик, — деб изоҳлайди Ю. Говоров. — Шундай кейин ана шу ишни тергов қилиш чоғида қонунийлик бузилганлигини тасдиқловчи жавоб олдик. Хуллас СССР Прокуратураси суд мажлиси давом этаётган пайтдаёқ бу ҳақда хабардор қилинган эди.

Шундай қилиб, суд мажлиси тугади, пораҳўр жазоланди. Лекин бундан бир неча йил муқаддам Ўзбекистонда бошланган ишлар ҳали ҳам судларда кўрилмай ётибди...

ИШ ҲАҚИ—ХАЙРИЯ

В. И. Ленин таваллудининг 120 йиллигига бағишланган коммунистик шанбалик Охунбобоев районидаги Киров номли колхозда ҳақиқий меҳнат байрамига айланди. 770 нафар одам далада фидокорона тер тўкди, 350 киши эса техника воситаларини созлаш, шийпонлар ва чорвачилик фермаларини тартибга келтириш, машина-трактор парки, автогараж, кўчаларни ободонлаштириш ҳамда кўкаламзорлаштиришда иштирок этди.

Аниқроқ қилиб айтганда, шу куни қатор бригадаларда, жумладан, Маҳмуд Жўраев, Мухтор Йўлдошев, Солижон Ортиқов, Холмат Салимов бошлиқ жамоаларда чигит экиш тугалланди. Механизаторлар Ҳотам Тошпўлатов, Ғайрат Ёқубов, Саттор Умаров, сигирсоғарлар Барчиной Ҳалимова, Маҳбуба Раҳимова ва Ҳалима Қурбонова кунлик нормаларини 1,5—2 ҳисса ошириб бажаришди. Йил бошидан буён ҳар бош говмишдан соғиб олинган сут миқдори 1.400 литрга етди. Бундан ташқари, колхозчилар Улуғ Ватан уруши қатнашчилари, байналмилал жангчилар ва кўп болали оилаларга ҳар томонлама ёрдам бердилар.

Колхоз меҳнаткашларининг бир кунлик иш ҳақи хайрия мақсадларига, яхши таъминланмаганларга ёрдам бериш, ижтимоий муаммоларни ҳал этиш учун хўжалик фондига ўтказилди.

А. ТЎХТАСИНОВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

ЯКДИЛЛИК БИЛАН

«Средазгазпром» ишлаб чиқариш бирлашмасининг ҳар бир ходими шанбалик куни нима иш билан шуғулланиши белгиланганди. 21 апрель куни 32 мингдан кўпроқ киши меҳнат вахтасида турди. Ишлаб топилган 41 минг сўмдан кўпроқ пул бирлашма корхоналари касаба союз комитетларининг ҳисоб дафтарчасига ўтказилди. Унинг 10 фоизга яқини меҳнат коллективлари кенгашларининг қарорига асосан экологик офат зонасида яшаётган аҳолига ёрдам бериш учун Қорақалпоғистон область касаба союз кенгашига юборилди.

(ЎзТАГ).

БЕЛНИ МАҲКАМ БОҒЛАБ

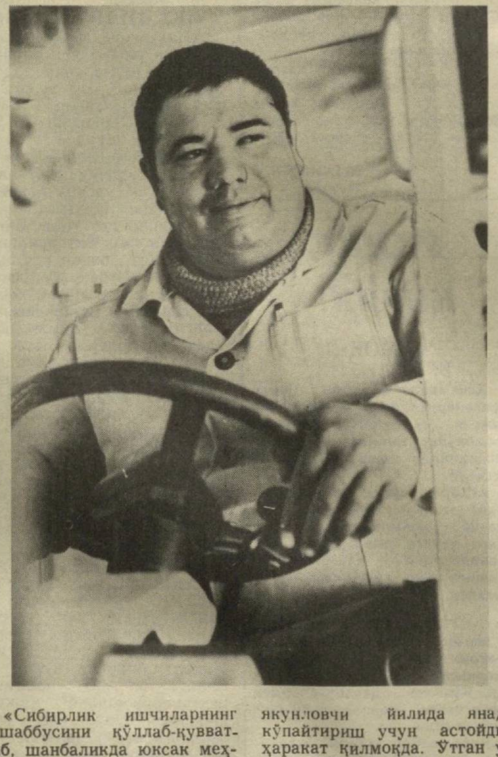

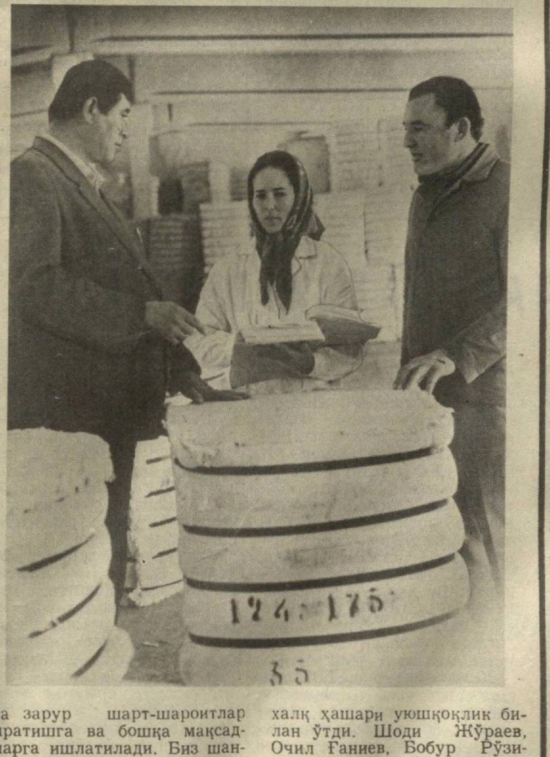

«Сибирлик ишчиларнинг ташаббусини қўллаб-қувватлаб, шанбаликда юксак меҳнат унумдорлигига эришайлик!» Ульянов пахта тозалаш заводига кираверишда ана шу шиорга кўзингиз тушади. Корхона жамоаси фақат районда эмас, балки Қашқадарё вилоятида биринчилардан бўлиб В. И. Ленин таваллудининг 120 йиллиги шарафига умумхалқ ҳашари ўтказиш ҳақидаги ватанпарварлик ҳаракатига якдиллик билан қўшилганди. Бу ташаббус қулоч ёйган пайтдан бошлаб меҳнат байрамига тайёргарлик ишлари қизитиб юборилди, шу куни амалга ошириладиган ишлар пухта режалаштириб олинди. Пахта тозаловчилар шанбаликда асосан иқтисод қилинган электр энергияси, ўров материаллари ва бошқа ресурслар ҳисобига ишлаб, юқори меҳнат унумдорлигига эришдилар.

Корхона ишчи-хизматчилари меҳнат байрамида юксак унумдорликка эришганликлари мустаҳкам заминга асосланган. Заводда кейинги пайтда ишлаб чиқариш жараёнлари такомиллаштирилиб, қувончли техникавий-иқтисодий кўрсаткичлар қўлга киритилмоқда. 1989 йили 31 миллион 720 минг сўмлик маҳсулот сотилди. 8.780 тонна ўрнига 9.583 тонна тола ишлаб чиқарилди. Аҳил коллектив бу ютуқларни ўн иккинчи беш йилликнинг якунловчи йилида янада кўпайтириш учун астойдил ҳаракат қилмоқда. Ўтган уч ярим ойда 3 минг тоннадан зиёд тола, қарийб 4 минг тонна чигит ва бошқа маҳсулотлар тайёрланди. Фойда олиш плани ойма-ой ошириб адо этилаяпти. Ана шу муваффақиятларнинг ҳаммасига меҳнат унумдорлигини ошириш, иш сифатига эътиборни кучайтириш туфайли эришилмоқда. Корхонадаги ҳар бир ишловчи ҳисобига ойига пландаги 9 минг ўрнига 11—11,5 минг сўмлик юмуш бажарилаяпти.

— Шанбалик кунида коллективимиз 80 минг сўмликдан зиёд маҳсулот ишлаб чиқарди, —дейди завод директори Исмоил Иброҳимов. — Тўқимачилик саноати корхоналарига 20 тоннадан зиёд тола жўнатдик. Бундай унумдорликка корхона цехларига янги ўрнатилган «ДП-130» маркали тола ажратиш машиналаридан самарали фойдаланиш ҳисобига эришилди. Бу йилги меҳнат байрами аввалгиларидан айрим жиҳатлари билан фарқ қилди. Масалан, илгари ишлаб топилган маблағнинг асосий қисми беш йиллик жамғармасига ўтказилар, бу пулнинг аксарияти тиббиёт муассасалари қурилишига сарфланарди. 1990 йилги ҳашарнинг иш ҳақи эса асосан ҳар бир корхона, ташкилот касаба уюшмалари тасарруфига ўтказилиб, кам таъминланган ишчи-хизматчиларга моддий ёрдам беришга, меҳнат аҳлига зарур шарт-шароитлар яратишга ва бошқа мақсадларга ишлатилади. Биз шанбалик кунидаги иш ҳақимизнинг ҳаммасини завод касаба уюшмаси ҳисобига ўтказишга аҳд қилдик.

Корхона раҳбари таъкидлаб ўтганидек, барча бўлинмаларда, бригадаларда умумхалқ ҳашари уюшқоқлик билан ўтди. Шоди Жўраев, Очил Ғаниев, Бобур Рўзиев, Азамат Мукаррамов, Қурбон Фармонов, Дилором Арслонова, Ойгул Ҳосилова, Ўткир Абдуллаев сингари пахта тозаловчилар, инженер-техник ходимлар шанбаликда белни маҳкам боғлаб ишлашди. Бир гуруҳ хизматчилар корхона теварак-атрофини ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштиришда фаол иштирок этдилар.

С. САЙДАЛИЕВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

* * *

СУРАТЛАРДА: 1. Ишлаб чиқариш пешқадами Азамат Мукаррамов. У шанбалик кунида топшириқни икки ҳисса бажарди. 2. Завод бош инженери Тўла Усмонов, техника назорати бўлими ходими Дилором Арслонова ва бўлинма етакчиси Очил Ғаниев жўнатиш учун тайёрланган маҳсулотни кўздан кечиришмоқда. 3. Тола ажратиш цехининг илғор ишчиси Шоди Жўраев. Бу азамат меҳнат байрамида тежалган электр энергияси ҳисобига ишлади.

М. КОМИЛОВ олган суратлар.

Бир пиёла чой баҳона

ДАМ ОЛИШ САҲИФАСИ

Ойнома САВР

21 апрелдан савр кирди. Бу ойнинг ҳам ўзига хос файзи-тароватн бор. Офтоб тафти кундан-кун кўтарилиб, ариғу анҳорлар, сой ва дарёлар суви кўпаяди. Қолаверса, савр одатда ёғин-сочин айни авжига чиқадиган ой ҳамки, у «Абри найсон», «Абри баҳор» номини олган. Форс-тожикча «абр» булут, «найсон» сочувчи, яъни саховатли ёмғир эҳсон этувчи демакдир. Яйловлардаги ўтўланлар, гиёҳлар, дала-қирлардаги буғдою арпалар, сабзавоту полизлардаги жамики экинлар гуркираб ўсади. Деҳқону боғбон, чўпон амалида янги давр бошланади:

Савр кирди — давр кирди —

деганлари шундан. Ҳа.

Саврда гуркирар тоғлар лоласи,
Синовда билинар одам боласи.

Хуллас:

Келибдур янги назму янги ойим,
Ҳамалдек кўп севармиз савр ойин!

(«Рамаяна»).

Бу ойда жами ўртаги, кечки экинлар экилади. Сара уруғларнинг ерга соз тушиши — мўл ҳосил гарови. Унумдор ер, сара уруғ ғамини еган деҳқон борки, экин экиш ҳадисини келтиради:

Асл деҳқон дея айтинг
Уз вақтида экиндан сўнг,
Моҳир мерган дея айтинг
Ҳар нишонга теккандан сўнг.

«Чорва бир оёқдан қолса, ўн йил қолади», — дейдилар. Бу боғдорчиликка ҳам тааллуқлидир:

Боғни боқсанг боғ бўлур,
Деҳсар ботмон ёғ бўлур.
Ташлаб қўйсанг ўз ҳолига,
Юрак-бағринг доғ бўлур.

Савр чорвани ривожлантиришга пухта замин яратишда муҳим ой. Унда қўзилатиш ниҳоясига етади. Чорвасини қишдан бутун, соғлом олиб чиқиб, отарга отар қўшганлар ютади.

Сўзимизнинг ниҳоясида навбат яна бобомиз Алишер Навоийга:

Берди найсон ёмғуриға ул шараф,
Ким, гуҳар қозғонди бизмилдин садаф,
Ул баҳорим ҳусн минган қатра афғон бодкой,
Гулшани айш очқоли абри баҳоримдур менинг!

Р. ЖУМАНИЁЗОВ.

Оталар мероси—муқаддас

ГАШТАК

Қишлоқ чойхонасидаги бир гурунгда нуроний, ёшлари 80 га етиб қолган Туробхон ака Қосимов бир қизиқ гапни айтди. Суҳбат мавзуи меҳр-оқибат, шафқат, диёнат, одамийликка келиб тақалди. Унинг сўзларини мириқиб тинглаб, улар замирида қалб нидоси, армон мужассамлигини билдик. У ота-боболаримизнинг қадимий халқчил расм-русумлари ҳақида жон куйдириб гапирди. Айтишича, бир вақтлар ҳар бир ҳовлида алоҳида меҳмонхона бўлган. Қўшнилар навбат билан йиғилишиб уюштирилган гурунгларида қариндош-уруғлар билан муносабатни, меҳр-оқибатни яхшилаш, ёмонликни ҳеч кимга раво кўрмаслик, хотин-қизлар, ёш йигитлар ҳаёсини сақлаш, тўй-маъракаларда бир-бирларига ёрдам бериш, уй-жойлар, йўллар, кўприклар қуришда ҳашар ўтказиш каби ҳаётий муаммоларни ҳал этиш устида маслаҳатлашиб олганлар.

«Кенгашли тўй тарқамас» деганларидай кўпчиликнинг иши, кучи ва маслаҳатида ҳикмат кўп. Яхши томони шундаки, меҳмонхоналарда кишилар оилавий масалалар юзасидан фикр юритганлар. Ҳар ким бисотида борини келтириб, дастурхон устига ташлаган. Каҳрабо кўк чой тўла пиёлалар қўлдан-қўлга, ширин сўзлар тилдан-тилга, дилдан-дилга ўтган. Ҳеч ким даврага ғараз билан келмаган. Бундай кишиларга йўл беришмаган. Майхўрлик ўрнига ширинсуханлик, чойхўрлик, одоб-ахлоқ ҳукмрон бўлган.

Баъзилар чойхоналарда, кўпчилик ўз меҳмонхоналарида гаштак уюштирганлар. У ҳар куни эмас, дам олиш кунларида олдиндан белгиланган вақтда ўтказилган. Ана шундай дамларда қишлоқ аҳли ўзаро жамулжам бўлиб, ўртага очиқ дастурхон ёзган. Арақ, вино ва бошқа спиртли ичимликлар, газаклар ўрнига инсон саломатлиги учун ниҳоятда зарур хуштаъм, сервитамин қора ва тилларанг майиз, жийда, писта, ёнғоқ, туршак, қандолат каби мева-чевалар, қанд-курслар ликопчаларда қўйилган. Давра суҳбати ҳар доим ширин ўтган. Ҳаётни яхшилаш, меҳр-оқибат, амалий ёрдам, ҳашар, ёшлар тарбияси, миллий удумларни ўтказиш, уларга кўпчиликни жалб этиш гурунг мавзуи бўлган.

Худди кечагидай эслаймиз. Бу удумлар қишлоқларда ҳам давом этар эди. Ҳозир чойхоналар деярли ҳар бир қишлоқда мавжуд. Шахсий меҳмонхоналар эса камайиб кетди. Уларни кўпайтириш учун имконият йўқ, албатта. Тор ҳовлиларимизни асосан турар жой бинолари эгаллади. Чойхоналарнинг кўплаб қурилаётгани яхши. Лекин уларда ҳам ташкил этилаётган 10—15 кишилик гурунглар олдингиларига сира ўхшамайди. Турғунлик йилларида кишилар чойхонага чиқиб, суҳбатлашиб ўтиришдан ҳам чўчир эдилар. Кўпгина раҳбарлар, коммунистлар, комсомоллар гаштакхўрликда айбланиб, ширин давранинг аччиқ заҳрини тортганлар.

Қаранг, замона зайли бугунги кунда бизга ўша ҳақиқатларнинг аччиқ сабоқларини яққол кўрсатиб берди. Ҳаммасига ўзимиз айбдормиз.

Эндиликда радио, телевизор, матбуот орқали меҳр-оқибат, шафқат, диёнат, дўстлик ҳақида гапириб, шов-шув кўтарадиган бўлдик. Халқ ўртасида ана шундай олийжаноб хислатлар йўқолиб бораётгани ҳаммани ташвишга солди. Ҳозир ака укасини танимайди ёки отасининг ёқасидан олади. Йигит-қизлар кексаларга нисбатан ҳурматсизлик қиладилар. Ёшлар ўртасида жиноятнинг кўпайиб бораётганига, меҳр-оқибат ва шафқатга путур етаётганига гувоҳ бўлиб турибмиз. Кексаларнинг «Ё чойхона, ё меҳмонхона гаштини кўр» деганлари бежиз эмас. Қишлоқларда ҳали ҳам ана шундай фойдали меросга ихлос катта. Масалан, Оқдарё район Лойиш қишлоғидаги дам олиш ва истироҳат боғида каттагина чойхона бор. У ҳар куни, айниқса қиш кунларида чойхўрлар билан гавжум. Қувончлиси шундаки, бу ерга кирсангиз, ўзбек, тожик, татар, турк, рус, қозоқ ёки бошқа миллат вакилларининг давра қуриб, чойхўрлик қилаётганини, ширин-ширин суҳбатлашаётганини кўрасиз. Чойхоначи тожик ўғлони Ҳаким ака Сайфиевнинг қўли-қўлига тегмайди. Бир пиёла чой устида шундай дўстона суҳбатлар, баҳслар бўладики, тинглаб ҳузур қиласиз. Қишлоқлардан келган отахонлар бу ерда ҳафтанинг ҳар чоршанба куни гаштак уюштиришади. Чойхўрлик устида байналмилал дўстлик, меҳр-оқибат, озиқ-овқат муаммосини ҳал этиш, деҳқон-у чорвадорларга қийин пайтларда амалий ёрдам кўрсатиш устида баҳслашадилар. Уларнинг миллати ҳар хил, аммо мақсадлари, орзулари бир.

Самарқанд атрофи, Даҳбед қўрғони, Таллибарзу, Шўрбойи, Камчинон ва бошқа қишлоқлардаги чойхоналар ҳам кишиларнинг севимли масканига айланган. Айниқса М. Горький номли колхознинг Таллибарзу қишлоғидаги чойхона яхши безатилган, кўркам, баҳаво. Уни қишлоқ меҳнаткашларининг ўзлари ҳашар йўли билан барпо этишган. Ота-боболаримиз расм-русумларига қандай эътибор берилаётганини кўрмоқчи, дўстона суҳбатларни тингламоқчи бўлсангиз, шу ерга келинг, жоннинг жафоси, заҳар-заққум арақу винони кўрмайсиз, хуштаъм ва хушбўй кўкчой ичасиз. Бу ерда душманлик, ғаразгўйлик йўқ. Шу куннинг ҳаётий муаммолари, дўстлик, тўй-маъракаларни завқли ўтказиш, бир-бирларига ёрдам бериш, меҳр-оқибат, садоқат, ёшлар тарбияси ҳақида баҳс-мунозараларнинг гувоҳи бўласиз. Қишлоқ фаолларининг бири газеталардан дунё ва мамлакатимиз янгиликлари билан таништирса, бошқаси гаштакхўрликдан сўнг «Одобнома», «Қобуснома» каби китобларни ўқийди. Бирови эски ўзбек ёзуви, арабча луғатдан сабоқ беради. Ҳамма биргаликда ойнаи жаҳон кўрсатувларини томоша қилади. Қисқаси, вақт ҳар доим завқли, мазмунли, гаштли ўтади.

А. МУҲАММАДАЛИЕВ.

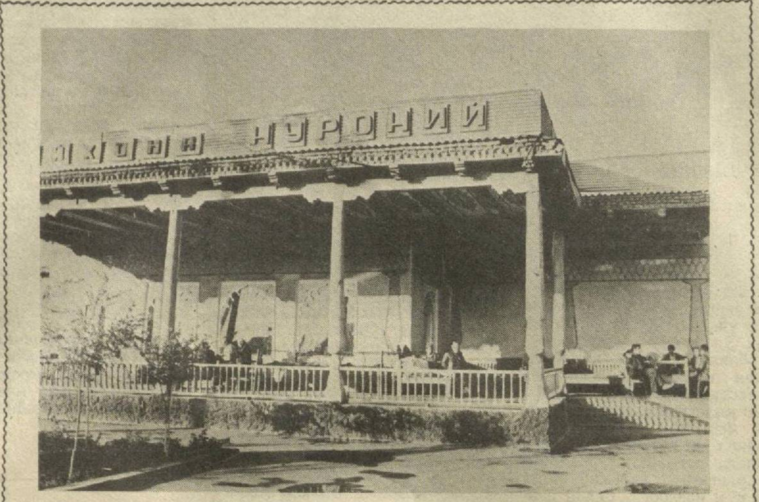

Бухоро область Қизилтепа райони тобора обод ва кўркам бўлиб бораяпти. Биргина ўтган йилда кўплаб маданий-маиший, турар жой бинолари қад ростлади.

СУРАТДА: район марказида бунёд этилган «Нуроний» чойхонаси.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган сурат.

ҒАЛАБА БОҒИ

Киров районидаги Киров номли совхозда хўжалик маъмурияти, отахонлар ва ёшлар ташаббуси билан «Ғалаба-45» деб номланган истироҳат боғи барпо этилди. 2 гектардан ортиқ майдонга илк бор мевали ва манзарали дарахт кўчатлари ўтқазилди. Айни пайтда ниҳоллар яхши ривожланаяпти. Уларга қарашни О. Обидов, И. Исроилов, К. Сафаров каби ветеранлар, Ҳ. Холмуродов бошлиқ байналмилалчи жангчилар ўз оталиқларига олдилар.

Келгусида истироҳат боғида замонавий чойхона, кинотеатр, рақс майдони, болалар ўйинлари майдончаси, музқаймоқ дўкони очиш мўлжалланмоқда.

А. УЗОҚОВ.

ТАРБИЯЧИЛАР КЎРИГИ

Қўрғонтепа район халқ таълими бўлими ташаббуси билан «Энг моҳир тарбиячи» кўрик-танлови ўтказилди. Ҳал қилувчи босқич иштирокчилари шартга кўра шеър, эртак, ҳикояларни бадиий ўқиш, чиқиндилардан ўйинчоқлар, табиат манзарасини яратиш, болалар билан ишлашни овозсиз ифодалаш, ниҳоят, эркин мавзуда маҳоратларини намойиш этишлари лозим эди. Қизлар ана шу топшириқларни юксак савияда бажаришга ҳаракат қилдилар.

Кўрик ниҳоясида энг кўп балл тўплаган «Ниҳол» боғчаси вакили Озодахон Ғафурова ғолиб деб топилди. Кейинги ўринлар Ферузахон Абдуллаева, Раҳимахон Раҳмонова, Арофатхон Абдуқодировага тегди. Ғолиблар район халқ таълими бўлимининг фахрий ёрлиқлари, эсдалик совғалари, саёҳат учун текин йўлланмалар билан тақдирландилар.

С. ҲУСАНОВ.

ҚАТРА

● Умрнинг бир чўққиси эрур етмиш ёш,
Гўё ўрик каби оппоқ гуллар бош.
Ҳар сўзинг салмоқдор, ҳикматларга бой,
Донолик, зукколик — бу ёшга йўлдош.

● Бу ёшга кимдир етар, кимдир етмас,
Кимдандир бу ёшда ҳам куч-ғайрат кетмас.
Лекин юмушлардан қутулдим дема,
Турмуш ташвишлари тугамас, битмас.

● Сочларнинг оқини ғубор демагин,
У — меъмор йилларнинг одатий иши.
Ширин бўлганидек пишганда мева,
Ҳар сўзи бол бўлар кексайгач киши.

● Ширин сўз — жон роҳати,
Ёмон сўз — умр офати.

● Ёмонликни кўрсанг бировга раво,
Бир куни бошингга тушади жафо.

● Нодондан қоч, донони изла,
Яхши сўзла, яхшини кўзла.

ЗУЛФИҚОР.

Билиб қўйган яхши

ҚАЕРДА ҚАНДАЙ?

Серқуёш юртимизда гўзал баҳор сеп ёйди. Адир-қирлар, далалар, яйловлар, дов-дарахтлар кўм-кўк тус олди. Ҳаммаёқ яшариб-яшнаб кетди. Дарёлар, сойлар, анҳорлар, каналлар сувга лиммо-лим тўлди. Жаннатдек кўркам боғлар, ўрмонлар, дарахтзорларда қушларнинг ёқимли нағмаси эрта тонгдан янграмоқда. Ер юзининг бошқа минтақаларида аҳвол қандай! Ҳамма ерда ҳам шундайми!

Куррамизнинг Шимолий Муз океани соҳилларига қушлар келиб, қояларда яна ҳаёт қайнайди. Болтиқ денгизидаги музлар бутунлай эриб кетади.

Евроосиё ва Шимолий Америкада баҳорда ҳайдалган ерлар, ўтлоқлар, ўрмонлар яшил либосга бурканади. Атлантика қирғоқларидан Тинч океанигача мўътадил иқлимли минтақаларда мевали дарахтлар гуллаб, нафис чечакларга бурканади. Момақалдироқ гумбурлаб, дастлабки илиқ баҳор ёмғири ёғади. Ўрмонларда марварид гул очилади, шумрут, четан дарахтлари гуллайди, настарин атрофга бўй таратади.

Қушларнинг куррамиз шимолига келиши давом этади. Улар осмондан гала-гала бўлиб ўтади. Келишни қорақарғалар, чуғурчуқлар, тўрғайлар биринчи бўлиб бошлаб беришади. Улардан сўнг жиблажибонлар, балиқчи қушлар, ғозлар, ўрдаклар, калхатларга, ниҳоят, каккулар, қалдирғочлар ва зарғалдоқларга навбат.

Ўрта ва Марказий Осиё тоғларида қор эриб кетади.

Шимолий Америкадаги Аппалачи тоғларининг ёнбағирлари бу ойда айниқса кўркам бўлади. Яшил барг чиқарган заранг, бук, граб, жўка дарахтлари теварак-атрофга муаттар ҳид таратади. Дафна(лавр)нинг пушти, азалиянинг зарғалдоқранг гуллари, тоғлардаги қирмизи рододендронлар ром этиб, кўзни қамаштиради.

Испания, Италия, Греция, Монголияда қурғоқчилик ва жазирама иссиқ.

АҚШнинг ғарбий қисмида ҳам қурғоқчилик. Бир томчи ёмғир ёғмайди. Осмон ҳар доим очиқ.

Ҳиндистонда, Африка ва Жанубий Америка саванналарида ёмғирли мавсум бошланади.

Жанубий ярим шарда эса ҳозир кузнинг охирги ойи. Лотин Америкасининг жанубий қисмига кузги совуқ тушиб, қиш бошланади. Патагониянинг жануб томонларини қалин қор қоплайди. Бразилия тоғларидаги саванналарда дарахтларнинг барглари тўкилади, ўсимликлар қуриб қовжирайди.

Австралиядаги Альп тоғларининг жанубий ва шарқий ёнбағирларида дарахтларнинг барглари сарғайиб, қирмизиранг олади.

Т. МАҲМУДОВ,
табиатшунос.

СПОРТ АХБОРОТИ

ИККИНЧИ ҒАЛАБА

«Пахтакор» марказий стадионида навбатдаги учрашув олдидан кўнгилочар тадбирлар ўтказиш одат тусига кираяпти. «Пахтакор» — «Металлург» (Запорожье) матчида ҳам шундай бўлди. «Ўсарфильм» ходимлари учрашув бошланишидан аввал уюштирган аскиячиларнинг чиқишлари ишқибозларнинг дилларини чоғ этди. Биринчи лига коллективларининг навбатдаги баҳси ана шундай вазиятда бошланди. Майдон эгалари мусобақа пешқадами Запорожьенинг «Металлург» командасини қабул қилдилар.

Футболчилар дастлабки дақиқаларда бир-бирларининг бўш жойларини излаш пайида бўлишди. Аста-секин мезбонларнинг устунлиги сезилди. Улар меҳмонлар дарвозасига бир неча бор таҳдид солдилар. Аммо «Металлург» дарвозабони Юрий Сивуха хавфли вазиятларни бартараф этиб турди. Меҳмонлар ҳам бўш келишмади. Улар ҳатто «Пахтакор» дарвозасига тўп киритишга муваффақ бўлдилар. Аммо учрашув ҳаками уни ҳисобламади. Негаки ҳужумчи ўйиндан ташқари ҳолатда эди. Ниҳоят, биринчи бўлим тугашига оз вақт қолганда пахтакорчиларнинг ҳужуми шиддатли бўлди. Бир неча оёқларга тегиб қайтган тўпни Шквирин йиқилиб ётган ҳолатда дарвозага йўналтирди. Ҳисоб очилди —1:0.

Моҳир ҳужумчимиз Игорь Шквирин бу мавсумда яхши ўйнаётганлигини алоҳида таъкидлаш лозим. Ўтган учрашувда киритилган уч тўпнинг иккитаси унинг ҳисобига ёзилганди. У бу сафар ҳам ўзини кўрсатди. Игорь 61-дақиқада қанотдан Андрей Пятницкий узатган тўпни моҳирлик билан дарвозага киритди. Афсуски, у шу лаҳзада жароҳат олди. Ярим ҳимоячимиз Хорен Оганесян ана шундай сабаб билан майдонни ташлаб чиқиб кетганди. Бу пахтакорчилар ўйинига таъсир кўрсатди. Меҳмонлар аста-секин ташаббусни қўлга олдилар. Аммо улар жавоб тўпини киритишга эришдилар, холос. 2:1 ҳисобида навбатдаги ғалабани қўлга киритган ҳамюртларимиз ўз мавқеларини анча яхшилаб олдилар.

Биринчи лигада бўлиб ўтган навбатдаги учрашувлар қуйидаги натижаларни берди: «Ростсельмаш» — «Факел» — 0:0. «Динамо» (Ставрополь) — «Локомотив» (Горький) — 2:0, «Қайрат» — «Нистру» — 1:1, «Локомотив» (Москва) — «Нефтчи» — 2:1, «Кузбасс» — «Зенит» — 1:2, «Геолог» — «Кубань» — 3:0, «Шинник» — «Динамо» (Сухуми) — 1:0, «Спартак» (Орджоникидзе) — «Тирас» — 3:0, «Котайк» — «Таврия» — 0:0.

Тўрт турдан сўнг 7 очко тўплаган Тюменнинг «Геолог» командаси биринчи лига коллективлари ўртасида ягона пешқадам бўлиб олди. Пахтакорчилар эса беш очко билан бир поғона юқори кўтарилдилар. Улар навбатдаги учрашувни 26 апрель куни Горькийда маҳаллий «Локомотив» командаси билан ўтказишади.

КОМАНДАМИЗ КУЧАЙМОҚДА

Шайбали хоккей бўйича жаҳон ва Европа биринчилигида қатнашаётган айрим командалар Шимолий Американинг профессионал клубларидан келган ўйинчилар ҳисобига мустаҳкамланмоқда. Чунончи, моҳир ҳимоячи Вячеслав Фетисов мамлакатимиз хоккейчилари сафидан ўрин олди. У СССР ва АҚШ терма командалари учрашувида илк бор майдонга тушди. Бу ўз самарасини берди. Вячеслав бу матчда иккита шайба киритди. Икки марта эса шерикларига қулай вазият яратиб берди.

Қисқаси, бу учрашув хоккейчиларимизнинг йирик ғалабаси билан тугади. Улар АҚШ терма командаси устидан 10:1 ҳисобида ғалаба қозондилар. Уч матчдан сўнг олти очко тўплаган СССР хоккейчилари жаҳон ва Европа биринчилигида карвонбошилик қилаяптилар. Яна уч команда — Чехословакия, Швеция ва Канада хоккейчилари жамғармасида ҳам олтитадан очко бор.

Қисқаси, олтин медаллар учун кураш ҳар сафаргидек яна ана шу кучли тўрт команда ўртасида бормоқда.

ХАНДА

— Нега сотувчига ҳаддан зиёд миннатдорчилик билдирдингиз?

— Оқ қанд олдим.

* * *

Меҳмон кузатиб юборилгач, ўғил отага таажжуб билдирди:

— Дада, уйимизга катта одам келади дегандингиз, кичкина экан-ку?

— Қайдан билдинг?

— Сиздан анча паст экан.

* * *

Хотинининг ранжиши ва қистови билан эр фарзандига насиҳат қила бошлади:

— Ёшлигимда текканга тегиб, тегмаганга кесак отардим. Менга ўхшамагин, ўғлим.

* * *

— Йигитлар, дўппи кийсаларинг, бўлмайдими?

— Ишингиз нима, тергайдиган ота-онамиз бор.

— Койишга ҳақлиман, ахир мен дўппидўзман-а.

* * *

— Фарзандларимиз ўзбек тилини яхши билишмайди, нима қилиш керак?

— У ҳолда сизнинг ўзингизни шу тилда ўқитишга тўғри келади.

* * *

— Ойи, оғзингизни очинг.

— Нега?

— Тилим қичишаяпти, дедингиз-ку, қашлаб қўяй.

* * *

— Ўғлимни ёшлигидан уй рўзғор ишига ўргатмоқчиман. Қўшни, қандай маслаҳат берасиз?

— Аввало гугурт бериб ўт ёқишни ўргатинг.

* * *

— Дада, арақнинг қуруғи қанақа бўлади?

— Нима деб валдираяпсан?

— Тунов куни уйимизга меҳмон бўлиб келган амакимга арақ тутсангиз: «Мен буни ичмайман, қуруғидан бера қолинг», — дедилар-ку.

Олтмиш ЎСАРОВ.

ЯПОНЛАР ДАЛВАРЗИНДА

Бизга жонли ва самимий қизиқиш билдираётган чет эллик мутахассислар билан мустаҳкам алоқа боғлаш бугунги кунда одатдаги ҳодиса бўлиб қолди. Токиодаги Соко дорилфунунининг бир гуруҳ ходимлари ўзбек археологлари билан тузилган шартномага биноан Далварзинтепага келдилар. Бу ерда ҳамкорликда тадқиқотлар ўтказилди.

Профессор Като Кюдзо бошчилигидаги меҳмонлар дастлаб Тошкентда бўлдилар. Улар ўртасида археологлар, шарқшунослар, суратчилар, мухбирлар бор эди. Улар Сурхондарё вилоятининг «Октябрь 30 йиллиги» колхози ерларида 40 кун мобайнида олимларимиз билан бирга ишладилар.

Тадқиқотлар асосан Будда ибодатхонаси харобаларида олиб борилди. Бу ердан ўз вақтида Будда ва унинг сафдошлари ҳайкаллари топилганди. Лой ва гипсдан қилинган бу обидаларнинг баъзилари 1988 йилда Японияда бўлиб ўтган «Буюк ипак йўли Нарга (Япониянинг қадимги пойтахти) олиб боради» кўргазмасида намойиш этилган эди. Кейинчалик Москвада очилган кўргазмада 7 миллионга яқин киши келиб кўрди. Бу японлар ўртасида қизиқиш уйғотиб, уларни кўп йиллик илмий алоқа боғлаш юзасидан шартнома тузишга даъват этди.

Далварзинтепада тадқиқот ишлари олиб борилган пайтда япон олимлари томонидан будда ибодатхонасидаги бир неча хоналар қазиб кўрилди. Улардан Кушон подшолиги (эрамизнинг I—IV асрлари) даврига мансуб ҳайкаллар, сопол буюмларнинг парчалари, қадимги кушон тангалари чиқди.

Будда ибодатхонасида қазилмалар олиб бориш билан бирга кўп хонали уй ва шаҳарнинг энг кўҳна қисми — қалъа ўрганилди. Археолог С. П. Савчук томонидан бу ердаги мудофаа деворининг бир қисми очилди.

Ёш археологларимиз Жаҳонгир Илёсов ва Алексей Восковский япониялик ҳамкасбларидан замонавий мураккаб ўлчов асбоби — лазерли теодолитни ишлатиш йўлини ўргандилар. Меҳмонлар қайтаётганларида уни мезбонларга армуғон этишди. Япониялик мутахассислар ўзбек археологларига суратчилик ва видео асбобини, турли ўлчагичларни ҳадя қилиб қолдирдилар.

Кун чиқиш — тонг мамлакатидан келган олимлар 40 кун мобайнида Сурхондарё вилояти ва Самарқанддаги ажойиб меъморлик, археологик обидалар билан яқиндан танишдилар. Шунингдек, тоғли ноҳияларда бўлдилар, табиатнинг сўлим бурчакларини зиёрат қилдилар. Денов шаҳридаги шарқона бозор, маҳаллий аҳоли урф-одатлари билан танишдилар.

Япониялик археологлар Ўзбекистон билан хайрлашар чоғида шарққа хос меҳмондўстликка юксак баҳо бердилар ва илмий алоқаларни бундан буён самарали давом эттириш зарурлигини, бу халқлар ўртасидаги ҳамкорликни мустаҳкамлашга имкон беришини таъкидладилар.

П. СИЛИН,
тарих ва маданият ёдгорликларини муҳофаза қилиш республика жамиятининг жамоатчи инспектори.

Бунчалар гўзалсан, она табиат!

Р. АЛЬБЕКОВ олган суратлар.

ЎҚИНГ, ҚИЗИҚ!

ОЗМОҚЧИ БЎЛСАНГИЗ...

Ҳакимлар озмоқчи бўлган кишиларга кўп яёв юришни тавсия этмоқдалар. Яхшиси, осмонўпар биноларнинг зинапояларидан юқори кўтарилиш маъқул.

АҚШда юксак иморатларнинг эгалари шундан фойдаланиб қолмоқдалар. Улар янги усулга риоя қилиб, зинапоялардан кўтарилаётган кишилардан катта ҳақ олишаяпти.

ЯНА ЖАРЧИЛАР

Ғарбий Берлиндаги Шпандау райони бошқармаси шаҳар жарчиси мансабини таъсис этди. Кўпгина даъвогарлардан икки нафар овози кучлиси танлаб олинди.

Қора либос кийган жарчилар ўрта асрларда қабул қилинган тартибга мувофиқ қасамёд этдилар.

ЯНГИЧА САЙР

Швецияда хоҳлаган киши тепки ёки қўл дастаги билан ҳаракатга келтириладиган икки ўринли аравачани ижарага олиши, унга тушиб, поездлар юриши тақиқланган темир йўллар ва уларнинг тармоқларида сайр этиши мумкин.

ҚАДИМГИ ОЛИМПИАДАЧИЛАР ЁТОҚХОНАСИ

Ғарбий Германия археологлари Пелопоннес ярим оролининг кун ботар қисмида қазилма ишлари олиб бормоқдалар. Бу ердаги бинолар одатдаги Рим термалари ҳисобланарди. Олимлар қадимги дунё «олимпиа терма командаси»нинг ҳаммоми шу ерда жойлашганини аниқладилар. Бу бинолар олимпиадачиларнинг ётоқхоналари ҳам бўлган экан.

Муҳаррир ўринбосари Н. ЁҚУБОВ.

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ»— «СЕЛЬСКАЯ ПРАВДА»
Газета Центрального Комитета Компартии Узбекистана
Выходит на узбекском и русском языках.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700083, ТОШКЕНТ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР: Муҳаррир ўринбосарлари — 33-44-43, 32-56-21, 33-16-27-, 32-54-41, Масъул котиб — 33-09-93, 32-56-26. Масъул котиб ўринбосарлари — 32-56-25, 32-54-48, 32-54-47. Партия турмуши бўлими — 33-54-33, 32-56-22. Совет қурилиши бўлими — 32-56-34. Деҳқончилик бўлими — 33-54-33. 32-56-35, 32-54-51. Чорвачилик бўлими — 32-56-33. Қишлоқ қурилиши бўлими — 32-54-44. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими — 32-56-36, 32-56-39. Ахборот ва спорт бўлими — 32-54-46, 32-56-39. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 32-54-52. Таржима бўлимлари — 32-56-31, 32-54-54, 32-54-55, 32-56-28. Иллюстрация бўлими — 32-58-79. Эълонлар бўлими — 33-81-42.

Р. — 10036. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Д—1179. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12